
Van Hall Larenstein en Wageningen UR uit elkaar

Teleurstelling overheerst. 'Ik vind het ontzettend jammer.' | p.6 |

Geschiedenis van VHL is opeenstapeling van fusies

Samengaan met Wageningen UR was een brug te ver. | p.7 |

Hoe moet het nu verder?

Samen verder als VHL of elk apart aansluiten bij een andere hogeschool. | p.8 |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 22 – 5 juli 2012 – 6e jaargang

Zij wel

Maar voor anderen
dit jaar geen vakantie
p.14

>> BERT + SPORTKLIMMEN

Bert Heusinkveld, onderzoeker Meteorologie en luchtkwaliteit

'De route is het doel'

Wij zien een rotsblok of een steile wand. Bert Heusinkveld ziet een uitdaging. Waarom makkelijk doen als het moeilijk kan. Zoals hier, de rotsen van Freyr bij Dinant in België. Een geliefde plek voor sportklimmers. 'Hoe kom ik boven? Hoe los ik die puzzel op? Dat is voor mij de essentie.' Bedrieglijk eenvoudig ziet het eruit, als hij een rotsblok bedwingt. Zie de boulder-filmpjes op Youtube (zoekterm BertNederland). Probeer het maar eens op de klimwand in de Bongerd.

>> INHOUD

nr. 22 – 6e jaargang

>> **11**

KOMKOMMERNIEUWS

Wetenschapsvoorlichter: 'Na twee weken droog weer komen de vragen over bosbranden.'

>> **20**

IJZEREN ARBEIDSETHOS

Yvonne Rietjens in de serie Wageningse kopstukken. 'Ik vind vier dagen werken voor een vrouw zo rolbevestigend.'

>> **24**

GOEDKOPE VAKANTIE

Lift naar een Oost-Europees muziekfestival en slaap bij een vreemde op de bank.

UIT ELKAAR

Vorige week hoorde ik oud-staatssecretaris Medy van der Laan spreken over samenwerking tussen het middelbaar en hoger onderwijs. Haar boodschap: besef dat samenwerken niet fijn is. Het kost een hoop tijd, je boet in aan autonomie, je moet je openstellen voor anderen en bereid zijn om je eigen ideeën los te laten. Grappig, ik kreeg steeds meer het idee dat ze het over VHL had.

Want dat samenwerken zuigt, is alom bekend binnen de driehoek Leeuwarden, Velp en Wageningen. Dan krijg je dat de medezeggenschap 23 voorwaarden stelt aan het instemmen met de fusie, dat het college van bestuur vasthoudt aan een concernheffing die gewoon te hoog is voor een hogeschool, dat Diermanagement en Bos- en natuurbeheer zich uit eigenbelang verzetten tegen populaire nieuwe opleidingen.

Wie echt samen verder wil, moet bereid zijn offers te brengen. Dat was niet zo, en dan is uit elkaar gaan het beste.

Gaby van Caulil

EN VERDER

- 2 Liefdewerk**
sportklimmen
- 4 Nieuws & opinie**
- 10 Wetenschap**
- 13 Resource.wur.nl**
- 14 Zwoegen in de zomer**
- 16 Beeld**
Groeten uit Wageningen
- 20 Ivonne Rietjens**
- 24 Student**
- 29 Puzzel**
- 30 Advertenties**
- 32 Typical Dutch**
patatopia

>> **Onderzoek naar effect gekleurd licht op nachtvlinders.**
Het levert in ieder geval mooi beeld op. p.18

UNIVERSITEIT IS NU ERKEND INTERNATIONAAL

- Universiteit slaagt voor centrale kwaliteitstoets.
- Met als extraatje: het predicaat internationaal.

Als eerste universiteit in Nederland heeft Wageningen het 'kenmerk internationalisering' ontvangen. Dit vormt een soort keurmerk voor internationale studenten. Het garandeert dat het masteronderwijs en de communicatie Engelstalig zijn, dat studenten leren functioneren in verschillende culturen, en dat de toelating en voorzieningen voor internationale studenten behoorlijk geregeld zijn.

Voorzitter Karl Dittrich van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie maakte dat nieuws bekend tijdens het afscheidssymposium voor de Wageningse onderwijsdirecteur Pim Brascamp, vorige week in Ede.

Rector magnificus Martin Kropff toont zich trots: 'We hebben niet toevallig studenten uit meer dan honderd landen. Dit keurmerk is een erkenning, hiermee onderscheiden we ons als internationale instelling. Hoewel we over belangstelling van internationale studenten niet te klagen hebben, zullen we dit zeker inzetten bij de werving in het buitenland.' Kropff hoopt dat er op termijn een 'league' ontstaat van Europese universiteiten met een internationaal keurmerk. Ook andere Nederlandse universiteiten zijn bezig met het verkrijgen van het internationale kenmerk.

Het predicaat is een aantekening bij het nieuwe fenomeen van de instellingsaccreditatie voor universiteiten. Eind februari bracht de visitatiecommissie een positief advies uit voor de Wageningse universiteit, dat is nu bekrachtigd door het bestuur van de NVAO.

De instellingsaccreditatie is een lang gekoesterde wens van Nederlandse universiteiten. Tot voor kort konden alleen opleidingen de NVAO-kwaliteitstoets doorlopen, noodzakelijk voor het verkrijgen van overheidsgeld. Veel onderdelen van die toets, zoals voorzieningen en personeelszorg, zijn echter centraal geregeld. Door de universiteit op die punten centraal te accrediteren, valt er voor de opleiding veel bureaucratische rompslomp weg. Docenten uit Delft en Nijmegen, waarvan de universiteiten vorig jaar in een pilot zijn geaccrediteerd, melden zo'n 25 procent minder accreditatiewerk. **GvC**

VAN HALL LARENSTEIN NIET VERDER BINNEN WAGENINGEN UR

- Weerstand onder medewerkers te groot.
- Juridisch proces in gang gezet.

Hogeschool Van Hall Larenstein en Wageningen UR gaan uit elkaar. Het college van bestuur heeft dinsdag 26 juni de medewerkers op de locaties in Leeuwarden, Velp en Wageningen verteld dat de ontvlechting in gang zal worden gezet.

De directie en het managementteam van de hogeschool wilden dat VHL binnen het samenwerkingsverband zou blijven, maar volgens collegevoorzitter Aalt Dijkhuizen is de weerstand onder medewerkers en medezeggenschap daarvoor te groot. Bij de meningenpeiling tijdens de medewerkersdag op 20 juni sprak 46 procent van het VHL-personeel zich uit tegen een voortzetting van de samenwerking binnen Wageningen UR. Bij de vorige meningenpeiling in januari stemde nog 60 procent vóór samenwerking binnen Wageningen UR.

De komende weken gaat een commissie de ontvlechting in technische zin verkennen. Daarbij worden de contracten tussen VHL en Wageningen UR op het gebied van huisvesting, catering en andere dienstverlening opnieuw bekeken. Daarna zal het college van bestuur voorbereidingen treffen om af te treden als CvB van Van Hall Larenstein. Dat gebeurt in afstemming met de raad van toezicht, die dan eveneens zal aftreden als RvT van VHL. De minister van EL&I zal dan waarschijnlijk een kwartiermaker aanstellen om een nieuwe raad van toezicht te benoemen. Die benoemt op haar beurt een nieuw CvB. Dijkhuizen hoopt dat deze processen in september zijn afgerond, zodat het CvB dan het formele besluit kan nemen om af te treden. **LvdN**

Zie ook pagina 6 t/m 9.

Vrijwilligers verzamelen teken van een over de bosbodem gesleept laken. Hun verzamelde gegevens worden gebruikt op de Wageningse website tekenradar.nl die drie maanden geleden gelanceerd werd. Bezoekers kunnen daar ook zelf aangeven wanneer ze gebeten zijn. Dat gebeurde tot nu toe tweeduizend keer, ongeveer twee keer zoveel als vooraf werd verwacht. **RR**

VERHUIZINGEN OORZAAK AFVALBERG

- **Energieverbruik gaat fors omlaag.**
- **Nieuwe gebouwen zijn zuiniger.**

Wageningen UR heeft nog nooit zoveel papier weggegooid als afgelopen jaar. WUR-breed werd bijna 400 ton papier opgeruimd. Dat is 37 procent meer dan in 2010. Ook de afvoer van restafval steeg fors

(41 procent). Oorzaak van die toename zijn de diverse verhuizingen (Zodiac, De Dreijen, Bestuurscentrum, ESG en Facilitair Bedrijf) naar en op de campus. Dat staat in het jongste milieujarverslag van Wageningen UR.

Naast de opruimwoede valt op dat het energieverbruik aanzienlijk is afgenomen: 7 procent minder dan in 2010. Dat is ruim boven de doelstelling van twee procent per jaar. Dat heeft overigens ook met

de verhuizingen te maken. De nieuwe gebouwen zijn energiezuiniger. Voor het eerst is nu ook duidelijk wat de totale CO₂-voetafdruk is van Wageningen UR. De berekende afdruk is gebaseerd op gegevens van 2010 en geldt als de nulmeting. De voetafdruk is voor 41 procent toe te schrijven aan woonwerkverkeer. Nog eens 29 procent komt voor rekening van zakelijk verkeer met de eigen auto. Het auto-gebruik is daarmee voor 70 pro-

cent verantwoordelijk voor de omvang van de voetafdruk. Het papiergebruik is goed voor 10 procent. De voetafdruk is nog niet compleet. Compenserende maatregelen moeten nog beter in kaart worden gebracht. Voorlopige schattingen wijzen uit dat een derde van de totale uitstoot al wordt gecompenseerd. **RR**

kort

>> ESG Intimidatierapport

Het rapport naar intimidatie binnen ESG wordt voorlopig nog niet openbaar gemaakt. De directie van ESG vindt het onderzoek van het externe bureau Bezemer en Kuiper te mager om gedegen conclusies uit te kunnen trekken. Er wordt nu met het bureau gesproken over een nadere analyse. Bezemer en Kuiper voerde een enquête uit onder het ESG-personeel naar aanleiding van de resultaten uit de Medewerkersmonitor van 2010. Daaruit bleek dat WUR-breed twintig procent van medewerkers te maken heeft gehad met intimidatie op de werkvloer. **RR**

>> WAGENINGEN Food4You

Food4You vindt komende oktober toch plaats in de binnenstad van Wageningen. In maart meldde de organisatie dat het evenement zou verhuizen naar de campus. Door geldgebrek moest het korter en kleiner. Bovendien was de organisatie

ontevreden over het toenemende 'braderie-gehalte' en wilde een sterkere focus op kennis. Ondernemers blijken zich echter te kunnen vinden in die doelstelling zodat besloten is om het evenement toch weer rond Duivendaal te houden. De editie van dit jaar (3 tot 8 oktober) gaat over 'zout'. **RR**

>>STUDENT Pulse heeft nieuw bestuur

Pulse kan blijven bestaan. De vakbond, die een roerige tijd achter de rug heeft, heeft vier bestuursleden gevonden. Eerder lukte het Pulse niet om genoeg mensen enthousiast te krijgen om de studentenraadsfractie te vullen. Ook voor de 'vakbondstak' bleek het tot het laatste moment spannend. Chris Verweij gaat fulltime aan de slag. De rest van het bestuur zal parttime voor Pulse werken. Het gaat om Jurje Zwart, Boudewijn Pieters en de Chinese Dao Hong Yang. **LvdN**

>>CONFERENTIE Faraday Discussion

Van 3 tot en met 5 juli vond in Wageningen de 158ste Faraday discussion plaats. Op deze conferentie presteren wetenschappers hun resultaten – die ze eerst als paper opsturen – in slechts vijf minuten. Vervolgens gaat men 45 minuten in debat. Na afloop verschijnen zowel papers als discussie in het tijdschrift Faraday Discussion. Thema was *soft matter*, het natuurkundige deelgebied dat materialen bestudeert die meegeven onder druk. Het gaat hierbij vaak om voedselproducten, zoals mayonaise, ijs en brood. **RR**

SCHAMINÉE <<

It Eilân

In een kleine motorboot varen we naar *It Eilân* in het Lage Midden van Friesland. Varen ja, want *It Eilân* is een echt eiland dat je alleen over water kunt bereiken. De overtocht duurt kort, en dat is maar goed ook want donkere onweerswolken pakken dreigend samen. Ik wist niet dat de lucht op een zomerse dag in Friesland zo zwart kon zijn. *It Eilân* is het trotse bezit van Theo en Josefien, die er een particulier natuurgebied van hebben gemaakt. Dertig hectaren vogeltjesland en zes hectaren moeras. Liever spreken ze van 'water en land', dat klinkt minder somber dan moeras. Enthousiast vertellen ze over hun samenwerking met *It Fryske Gea* en de agrarische natuurvereniging. Vanaf hun woonerf kijken we uit over het moeras, waar lepeelaars met hun lange snavels door het ondiepe water zwaaien op zoek naar voedsel. Plotseling klinkt het geluid van een roerdomp, als een misthoorn in de verte; het is lang geleden dat ik deze mysterieuze vogel heb gehoord. In hun moeras broeden ook porseleinhoeders, vertelt Theo met een brede glimlach.

Twee weken geleden schreef ik dat de natuurbescherming op zoek moet naar een nieuwe balans, ongeacht de uitkomst van de verkiezingen in september. De grote organisaties zullen hun jacht naar zoveel mogelijk grondbezit moeten ombuigen naar een streven tot daadwerkelijke samenwerking. Op het eiland zie ik dat het niet zomaar een gedachte is: hier zijn de bakens al verzet, de panelen zijn aan het schuiven. Particulier natuurbeheer, op natuur gerichte landbouw en georganiseerde natuurbescherming. Het gaat goed samen, het bewijs is geleverd. **Joop Schaminée**

‘We moeten snel een nieuwe start maken’

De kogel is door de kerk. Na een lange periode vol conflicten was het draagvlak onder het personeel van VHL te gering om door te gaan binnen Wageningen UR. Was die uitkomst onvermijdelijk? En hoe nu verder? We vroegen het een aantal betrokkenen.

tekst: Linda van der Nat en Albert Sikkema / foto: Guy Ackermans

Ellen Marks

algemeen directeur Van Hall Larenstein

‘Ik ben erg teleurgesteld. Ik had het gevoel dat we er wel uit zouden kunnen komen. Het managementteam vindt het toekomstperspectief van VHL nog steeds mooier binnen Wageningen UR, maar het college van bestuur dacht daar anders over. We kunnen het ons echter niet permitteren daar lang teleurgesteld over te zijn. We hebben er alles aan gedaan, maar it takes two to tango.

Boos ben ik niet. Dat zou ik alleen zijn als al het werk dat we verricht hadden voor niks was geweest. Er is nu een ontzettend sterk MT. We staan voor één VHL. Ik denk absoluut dat het kan, maar dan moeten we er wel allemaal voor gaan. VHL heeft drie locaties, onze legitimatie bestaat uit de verbinding tussen die drie locaties. We moeten dus met elkaar in gesprek hoe we de opleidingen aan elkaar gaan verbinden. Hierbij denk ik niet aan het verplaatsen van opleidingen, dat is niet aan de orde, maar ik denk wel dat er veel intensiever samengewerkt kan worden. Dat er een gebrek aan vertrouwen

in mij is, vind ik lastig. Ik heb nooit anders gedaan dan me 100 procent inzetten voor deze hogeschool.’

Hans Bezuijen

voorzitter medezeggenschapsraad

‘Aalt Dijkhuizen heeft de MR er flink van langs gegeven, maar ik denk niet dat wij een belangrijke reden zijn geweest om er niet mee door te gaan. De MR is kritisch geweest, maar die plicht hebben wij ook. Onze houding is het gevolg van de bestuurlijke constructie die in 2004 is gekozen voor het samenwerkingsver-

‘Net als Oranje zijn we wellicht toe aan een nieuwe bondscoach.’

band. Ik denk dat het college van bestuur er gewoon geen zin meer in had. Ik ben zeker van mening dat Van Hall Larenstein één hogeschool kan blijven. De afgelopen vijf jaar heeft niet alleen veel geld gekost, maar ook heel veel energie. Die energie kan nu weer ingezet worden om

onze eigen organisatie te versterken en het onderwijs te verbeteren. Of er na de zomer nog een plek is voor Ellen Marks bij VHL? Dat is aan de nieuwe raad van toezicht.’

Hans Hopster

DLO-onderzoeker en lector Welzijn van dieren bij VHL Leeuwarden:

‘Ik begrijp de keuze, maar vind het spijtig dat we gaan ontvlechten. Mijn lectoraat werkt al jaren vruchtbaar samen met Livestock Research. Dat zal niet veranderen. Ik heb voor samenwerking gestemd, maar het grootste deel van de medewerkers was tegen. Er is veel onvrede hier in Leeuwarden, niet alleen over Wageningen UR, maar vooral over het interne gedoe tussen de drie vestigingen. Van Hall heeft met Diermanagement een unieke dieropleiding in Leeuwarden met een landelijke dekking. Als Wageningen dat ook wil aanbieden, heb je in Leeuwarden de kat in de gordijnen. In die zin zit er spanning tussen het VHL-concernbelang en het belang van de locatie. Die spanning kun je niet negeren. Het plan VHL Vooruit had wat dat

Historie

1988 Fusie van landbouwschool in Deventer, laboratoriumopleiding in Wageningen, tuinbouwschool in Boskoop en bosbouwschool in Velp tot de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein, met vestigingen in Velp en Deventer.

1995 Landhuiskundige school in Groningen gaat samen met zuivelschool in Bolsward en agrarische school in Leeuwarden: het Van Hall-instituut. Fusie is geen eigen keus, maar gevolg van herenakkoord tussen commissarissen Vonhoff en Wiegel.

1996 Bram Peper adviseert ministerie LNV over toekomst agrarisch onderwijs: voeg de zes hogere agrarische scholen samen.

Nieuwbouw Van Hall Instituut

2000 stichting Holding Van Hall Larenstein wordt opgericht om fusie en samengaan met universiteit Wageningen voor te bereiden.

2003 Introductie van competentiegericht onderwijs. Leeuwarden, Velp en Deventer komen niet tot gezamenlijk aanpak.

2003 bestuurlijke fusie Van Hall en Larenstein.

2004 VHL treedt toe tot Wageningen UR.

betreft van meet af aan een valse start. Daarna is het niet meer goed gekomen. Teveel nadruk op structuur, geen goede probleemanalyse, onvoldoende draagvlak en incidenten met Hans van Rooijen en Hans Hardus leidden tot een vertrouwensbreuk met de eigen directie. De herbenoeming van Ellen Marks en de toon van de brief van Aalt Dijkhuizen net voor de medewerkerspeiling, waren voor veel VHL-ers de spreekwoordelijke druppels. We moeten snel een nieuwe start maken en net als Oranje zijn we wellicht toe aan een nieuwe bondscoach. Er moet nu rust komen, plus een onderwijsmodel waarmee we elkaar minder in de haren zitten.'

Robin Kraaij

vijfdejaars Bos en natuurbeheer Velp en oud-lid medezeggenschap

'Het is jammer dat het CvB niet heeft ingestemd met onze eis voor een eigenstandig CvB. Als dat wel was gebeurd, was er een kans geweest voor een gezamenlijke toekomst. Dat de bestuursleden op bijna geen enkele voorwaarde zijn ingegaan, komt op mij over alsof men weinig moeite heeft willen doen om echt iets aan de knelpunten te veranderen.

De studenten willen, voor zover ik heb gehoord, het liefst één hogeschool blijven met Leeuwarden en Wageningen. Het is wel belangrijk geen eenheidsworst te maken van VHL. We zijn per locatie heel verschillend, dat moeten we respecteren. Het verschil in couleur locale en locatiebelangen zal altijd een uitdaging blijven. We hebben dan wel behoefte aan een goede directie die we kunnen vertrouwen. Wat mij betreft is er geen plek voor Ellen Marks in het nieuwe college van bestuur.'

Martin Baptist

IMARES-onderzoeker en lector Kust- en Zeemanagement bij VHL Leeuwarden

'Ik vind het ontzettend jammer, de meerwaarde van samenwerking met Wageningen UR

De uitslag van de stemming onder het personeel wordt bekend gemaakt aan managementteam, medezeggenschap en college van bestuur. Links collegevoorzitter Aalt Dijkhuizen.

is groot op het gebied van kust- en zeemanagement. Dat zou kunnen blijven bestaan, maar dan in een ander juridisch kader. Er is veel onvrede, maar die heeft niet alleen te maken met Wageningen UR, ook met interne VHL-zaken. Dat uitte zich tijdens de medewerkerspeiling in een soort PVV-stem: weg met het management, zonder dat je de consequenties voor de toekomst ziet. Hoe nu verder? Er ligt een oud voornemen om alle agrarische hogescholen te fuseren, maar dat zit er voorlopig niet in. Bij de interne fusie tussen Van Hall en Larenstein is nog een hoop uit te werken tussen de vestigingen. Misschien helpt deze breuk daarbij.'

Dick Pouwels

collegevoorzitter HAS Den Bosch

'Goed dat er nu duidelijkheid is over de posi-

tie van VHL. De keuze voor een zelfstandige hogeschool betekent ook dat er nu een level playing field ontstaat tussen de agrarische hogescholen en Wageningen UR. Tot nu toe gaf het bestuur van Wageningen UR te kennen dat het wilde samenwerken met alle hogescholen, maar in de praktijk gaven medewerkers van universiteit en DLO geregeld aan: voordat we met jullie verder praten, moeten we eerst afstemmen met VHL. Dat vervalt nu en dat juichen we toe als HAS Den Bosch. Je ziet dat fuseren veel tijd en energie kost. HAS Den Bosch is zelfstandig gebleven en heeft de blik naar buiten gericht. Die strategie blijkt succesvol, we krijgen een groeiend aantal studenten. Ik denk dat dat ook de weg voor VHL is: als zelfstandige hogeschool een stevige positie in de regio krijgen.'

2004 Van Hall Larenstein heeft gesjoemeld met inschrijvingen en moet 3 miljoen euro overheidsgeld terugbetalen: college-voorzitter Wiebe Wieling vertrekt.

2004-2006 Doorstroomprofielen moeten overgang van hbo naar universiteit vergemakkelijken. VHL komt niet tot algemeen model voor hele school. Opleidingen maken eigen doorstroomprofielen.

2006 Locatie Deventer verhuist naar Wageningen.

Erica Schaper

2008 Bestuur Wageningen UR laat aan medezeggenschap VHL weten dat studenteninstroom, onderwijskwaliteit en samenwerking beter moet. VHL-voorzitter Erica Schaper vindt dat te negatief en stapt per direct op. Ze signaleert een 'kloof tussen organisatie en college van bestuur.'

2008 Lectoren verbinden het onderzoek van Alterra, Imares en Livestock Research met het toegepast onderzoek van de hogeschool.

2009 Om onderwijs te verbeteren en meer studenten te werven introduceert directie het strategisch plan VHL Vooruit. Onderdeel daarvan is managementstructuur die autonomie van opleidingen moet verkleinen.

Hoe nu verder met VHL?

Het management van Van Hall Larenstein wil na de ontvlechting door als zelfstandige hogeschool. De docenten van de drie vestigingen hebben echter niet veel vertrouwen in dat management en zien weinig meerwaarde in de samenwerking. Hoe gaat het verder? Twee mogelijke scenario's.

Verslagenheid in Wageningen nadat Dijkhuizen de ontvlechting aankondigde.

FOTO: GUY ACRERMANS

1. VHL verder als eenheid

In dit scenario zullen directie en management-team (MT) van Van Hall Larenstein snel een onderwijsplan produceren waar alle managers vervolgens achter gaan staan. Het plan voorziet in een aantal 'unieke' VHL-opleidingen met landelijke uitstraling, die op één locatie worden aangeboden (denk aan Diermanagement), maar kiest ook voor opleidingen die op meerdere locaties worden aangeboden (denk aan Dieren Veehouderij). Die laatste opleidingen moeten, vanwege accreditatie, dezelfde leerdoelen en studie-opbouw hebben. Het management

vindt een formule die beide opleidingstypen recht doet.

Ook de medezeggenschap is in grote lijnen akkoord met dit plan. De MR blijft moeite houden met Ellen Marks als directeur, maar steunt het onderwijsbeleid. Of Marks blijft of niet zal uiteindelijk een beslissing worden van de nieuwe raad van toezicht. Velp en Leeuwarden blijven op hun respectievelijke locaties. VHL Wageningen zal echter uit Forum wegmoeten vanwege de kosten. Er wordt in Wageningen een andere locatie gevonden (de medewerkers willen

graag blijven), maar na enkele jaren zal zo'n zelfstandige locatie voor een relatief kleine vestiging toch te duur blijken. Nieuwbouw op de campus in Velp blijkt dan de oplossing.

Het ministerie is ook voor behoud van VHL, omdat dat een pijler is in het stelsel van groen onderwijs. Ze benoemt daarom een nieuwe raad van toezicht, die de twee of drie leden van het nieuwe college van bestuur gaat benoemen. Een van de leden van de nieuwe RvT kan speciaal worden benoemd met 'het vertrouwen van de MR'.

2010 Na zes jaar discussie wordt de vraag of Van Hall en Larenstein moeten fuseren rijpend. De wet dwingt: vanaf 2011 mag een college nog maar één school besturen. Dijkhuizen dreigt: 'Als jullie niet willen fuseren, oké, maar dan willen wij ook niet meer.' Medezeggenschap gaat akkoord na afdwingen 23 voorwaarden. Zo behoudt Leeuwarden vijf jaar het alleenrecht om opleiding Diermanagement aan te bieden.

2010 Opleidingsdirecteuren, docenten en medezeggenschap bekritisieren VHL Vooruit. Eén van hen is Hans Hardus, opleidingsdirecteur in Leeuwarden. Hij zou van directeur Ellen Marks een spreekverbod hebben gekregen.

Ellen Marks

2010 Gemeente, provincie en Wageningen UR stoppen 20 miljoen euro in Dairy campus voor melkveehouderij-onderzoek, -onderwijs en praktijktrainingen in Leeuwarden.

jan 2011 Medezeggenschap zegt vertrouwen op in algemeen directeur Marks.

juli 2011 Marks zegt Velpse opleidingsdirecteur en criticaster Hans van Rooijen ontslag aan. Personeel is woedend, en overhandigt binnen een week bijna vierhonderd handtekeningen aan CvB-voorzitter Dijkhuizen.

2. Opsplitsen en apart verder

In dit scenario worden directie, managementteam en MR het niet eens over een gemeenschappelijke koers met concrete onderwijsdoelen voor de hogeschool. Het onderlinge wantrouwen tussen de vestigingen blijft groot, er komt geen overeenstemming over het onderwijsaanbod.

Zelfstandig kunnen de drie vestigingen echter niet overleven zodat een opdeling van VHL onvermijdelijk is. 'Leeuwarden' sluit aan bij de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL), waarmee het al prettig samenwerkt bij de opleiding Life Sciences en die graag de florierende opleiding Diermanagement wil overnemen. 'Velp' klopt aan bij de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, die met name een oogje heeft op de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting om het profiel 'Arnhem ontwerpstad' te versterken. 'Wageningen' zoekt in deze variant aansluiting bij Stoas / CAH Dronten.

Het voordeel van dit scenario is de stevige regionale inbedding van de VHL-onderdelen en minder overhead. Maar: willen deze hogescholen wel een vergrijsd docentenbestand met veel actiebereidheid overnemen? Of willen ze alleen de beste opleidingen en docenten? In dit scenario heeft het versnipperde VHL niet veel te willen in de onderhandelingen.

Bovendien is het ministerie van EL&I geen voorstander van opsplitsing, gelet op haar 'stelselverantwoordelijkheid'. Die wil juist een herkenbare groep van groene onderwijsinstellingen. Het ministerie wil dus geen gelazer in de VHL-tent. Bij aanhoudende meningsverschillen tussen directie en MR kan het ministerie daarom (al dan niet via de Raad van Toezicht) een bewindvoerder aanwijzen. En die gaat niet subtiel te werk. Er komt in dat geval mogelijk een andere directie én een reorganisatie bij het personeel om de eenheid af te dwingen. **Albert Sikkema**

ANALYSE

ONMACHT

De kogel is door de kerk; Wageningen UR en Van Hall Larenstein gaan scheiden. Nu het eerste stof is neergedaald, vraagt menigeen zich af wie of wat de breuk tussen de twee nu heeft veroorzaakt. Het CvB nam het besluit tot ontvlechting, maar legde de zwarte piet bij het VHL-personeel en de medezeggenschapsraad (MR) van de hogeschool. Zij waren degenen die vooruitgang tegenwerkten en vertraagden, zo sprak collegevoorzitter Aalt Dijkhuizen. Maar over de voorwaarden waaronder VHL de samenwerking wél ziet zitten (een eigenstandig CvB en een eerlijker financieel plaatje), werd tijdens de bekendmaking van het nieuws niet gerept

Een van de kernwoorden in de hele discussie is onmacht. Het college van bestuur was onzichtbaar op de hogeschool, vooral omdat de bestuurders geen inhoudelijk idee hadden wat ze daar moesten uitrichten. Daar was de directeur voor, maar die leefde al snel in onmin met de MR. Bij gebrek aan gevoel wat de medewerkers in Velp, Leeuwarden en Wageningen bezig hield, was het lastig voor het CvB een oplossing te vinden. Waar moesten Aalt en consorten beginnen? Het was geen desinteresse. Drie of vier keer beloofden ze elkaar beterschap. Maar het kwam er niet van. Ze werkten zich een slag in de rondte, afgelopen jaar bijvoorbeeld aan de topsectoren – een onderwerp waar ze zich wel senang bij voelden. Dat zij de hogeschool aan haar lot overlieten was geen onwil, maar een vorm van onmacht.

Ook Ellen Marks toonde onmacht door kritische opleidingsdirecteuren onder druk te zetten of op non-actief te stellen. Ze was de docent die een vervelende student de klas uit stuurt – dan heb je het als docent eigenlijk verloren. De ondergrondse activiteiten van het personeel – 'Hans moet blijven' – gaven de VHL-burger moed, maar dat ging vooral om het tegenhouden van beslissingen. Dat gold ook voor de voortdurende vragen en kanttekeningen van de MR over de fusie en nieuwe onderwijsvisie. Een vertragende en procedurele MR die geen alternatief ziet voor 'alles bij het oude', heeft het eigenlijk ook verloren.

Er zijn grote tegenstellingen tussen de opleidingen bij VHL – een tijdbom voor een vruchtbare samenwerking binnen de hogeschool. Als de MR wil voorkomen dat het opnieuw stagneert, zal ze moeten bedenken wat ze wél wil. Dat interne gedoe blijft, totdat je het oplost. De belangrijkste kwesties zijn: mag Ellen Marks blijven als directeur en wat wordt de onderwijsvisie van een zelfstandig Van Hall Larenstein? Gaat VHL 'unieke' opleidingen op meerdere plekken aanbieden? Wordt het belang van de verschillende opleidingen ondergeschikt gemaakt aan het belang van de hogeschool? Die vragen liggen er al jaren en daar doelde Dijkhuizen op bij het besluit tot ontvlechten. Als je niet meer weet hoe je samen verder moet, is ontvlechten een logische stap, want doormodderen was geen optie meer. **Albert Sikkema en Linda van der Nat**

sep 2011 Terwijl Marks het hogeschooljaar in Velp officieel opent in de kapel, is het personeel in aula bijeen voor alternatieve opening met Arnold Heertje. Tientallen medewerkers dragen T-shirts met tekst 'Hans moet blijven'. Een dag later blaast Marks de opening in Leeuwarden af.

sep 2011 College van Bestuur (CvB) laat draagvlak onderzoeken naar strategie VHL en samenwerking binnen Wageningen UR.

nov 2011 Van Rooijen krijgt zijn functie terug.

jan 2012 Een kleine 400 VHL-medewerkers spreken in Zwolle met directie en CvB. Eind die dag stemt 60 procent voor samen verder gaan, mits VHL meer autonomie krijgt en minder hoeft te betalen voor ICT en huur collegeruimtes.

Steun voor Hans Van Rooijen

12 juni VHL-ers komen er bij toeval achter dat het CvB Ellen Marks voor vier jaar heeft herbenoemd als algemeen directeur.

14 juni CvB: we gaan afdracht VHL herzien, maar hogeschool krijgt geen eigen CvB.

20 juni Opnieuw VHL-brede peiling in Zwolle: 51 procent is voor, 46 procent tegen samenwerking.

26 juni Draagvlak is onvoldoende, oordeelt het CvB en gaat over tot ontvlechten. VHL krijgt een eigen Raad van Toezicht en een eigen CvB. **GvC**

BIOBEKERS VOOR HETE KOFFIE

- **Hittebestendige bekercs van polymelkzuur.**
- **Wageningers vinden truc om bekercs industrieel te maken.**

Het is Wageningse wetenschappers voor het eerst gelukt om op industriële schaal hittebestendige wegwerpbekertjes van bioplastic te maken. Wegwerpbekertjes voor koffie worden nu nog van aardolie gemaakt, want het bioplastic polymelkzuur (PLA) kon tot heden niet tegen de hete koffie. PLA wordt normaal gesproken zacht bij temperaturen boven 60 graden Celsius. Een methode om PLA hittebestendiger te maken was al bekend, maar kon tot nog toe alleen in een lab uitgevoerd worden.

De truc is om plastics van links- en rechtsdraaiend melkzuur onder specifieke omstandigheden en in de goede verhouding samen te brengen. Christiaan Bolck (Food & Biobased Research) en collega's hebben nu de juiste mix gevonden voor toepassing op een commerciële productielijn van bekertjes in een fabriek in Duitsland. Ze hebben de installatie zo afgesteld en ingericht dat er op commerciële schaal en bij hoge productiesnelheden hittebestendige bekertjes van polymelkzuur geproduceerd kunnen worden. De opdrachtgever, die zichzelf nog niet bekend wil maken, gaat de bekertjes in productie nemen.

AUDI

De vinding werd bekend gemaakt

op het symposium Biobased Performance Materials dat in juni plaatsvond in Wageningen. Het symposium trok 150 mensen uit

vooral de maakindustrie en wetenschap. Het ging om ontwikkelingen op het gebied van biokunststoffen waardoor ze kunnen wedijveren met kunststof gemaakt uit aardolie. Daarnaast hebben ze vaak nog een extra voordeel. 'Het is juist die extra eigenschap die de markt vaak in gang zet', zegt Bolck die ook directeur is van het Biobased Performance Materials programma. Voor autofabrikant Audi zijn biokunststoffen bijvoorbeeld niet alleen interessant omdat ze biobased zijn, maar ook omdat ze lichter zijn dan gangbare kunststof. Een vertegenwoordiger van het automerk zei tijdens het symposium dat Audi meer in gaat zetten op gebruik van bioplastic, in de toekomst ook voor de carrosserie. **Ⓜ JT**

DE ZEE STIJGT, HOE DAN OOK

- **25 centimeter halverwege deze eeuw.**
- **Effecten maatregelen pas einde eeuw zichtbaar.**

Een ding is zonneklaar: de zeespiegel stijgt. Zelfs in het hypothetische geval dat we vanaf nu geen CO₂ meer uitstoten, dan nog neemt de snelheid waarmee het water stijgt de komende decennia toe. Dat blijkt uit de nieuwste berekeningen van de zeespiegelstijging onder leiding van Wageningse Michiel Schaeffer (Milieusysteem-analyse). Hij publiceert daarover in de online versie van *Nature Climate Change*.

In het stuk worden de effecten doorgerekend van de aanpak van klimaatverandering op de zeespiegel. Die effecten zijn voorlopig nog niet zichtbaar. Wat we ook doen, halverwege deze eeuw stijgt de zeespiegel nog zes millimeter per jaar. Dat is het dubbele van nu. Dat komt door het naijleffect van de CO₂ die we in het recente verle-

Nederland na een zeespiegelstijging van 2 meter, beeldimpresie door Google.

den al in de lucht hebben geblazen.

Pas tegen het einde van deze eeuw zijn de effecten van klimaatbeleid pas enigszins zichtbaar. Als alle Kopenhagenbeloftes worden nagekomen, stijgt de zeespiegel maar met ongeveer een meter.

Zonder emissie is dat 59 centimeter. Theoretisch kan derhalve een stijging van 40 centimeter worden voorkomen. Meer kunnen we niet doen.

LAGERE STIJGING

De effecten van klimaatbeleid wor-

den daarentegen veel groter als de onderzoekers verder kijken dan deze eeuw. Dan bedraagt de zeespiegelstijging meters. Succesvol klimaatbeleid – een opwarming van minder dan twee graden Celsius – zal de zeespiegelstijging tegen het jaar 2300 tussen 1,5 en 4,2 meter houden. De meest waarschijnlijke stijging is in dat geval evenwel 2,7 meter.

De schattingen op die lange termijn lopen nogal uiteen. Dat komt doordat de wetenschappers niet precies weten hoe het ijs bij Groenland en Antarctica op de opwarming reageren.

De jongste cijfers komen op een lagere stijging van het zeeniveau uit dan de Deltacommissie in 2008 berekende. Die kwam voor 2100 uit op een stijging van het water voor de Nederlandse kust van 1,30 meter. Dat is 30 centimeter meer dan nu wordt becijferd. Het verschil verklaren de onderzoekers in het feit dat nu de effecten van succesvol klimaatbeleid zijn meegeteld. **Ⓜ RK**

NOORDZEE ZIT VOL SCHOL

• Hoogste scholstand in vijftig jaar.

Vissers mogen meer vissen. Dat blijkt uit de voorlopige vangstadvisies van ICES, de internationale adviesraad voor zeeonderzoek. Imares-onderzoeker professor Han Lindeboom is vice-voorzitter van de adviescommissie van ICES. Imares stuurde de adviezen afgelopen week naar het ministerie (EL&I), de visserijsector en maatschappelijke organisaties.

Op dit moment zwemt naar schatting 589.300 ton schol rond in de Noordzee. Dat is tweeëneenhalve keer meer dan het 'veilige' niveau. Het gaat hier om de zogeheten Maximaal Duurzame Oogst, het niveau van bevissing waarbij er jaarlijks niet meer wordt gevangen dan er aan jonge vis bijkomt. Voor vissers is dit goed nieuws. Zij mogen op basis van de huidige overvloed komend jaar 15 procent meer schol vissen, oftewel 97.100 ton. Dat is de maximale stijging binnen de internationale verdragen.

HARING

Ook met de haring gaat het de goede kant op. Haringlarven maken volgens ICES nog steeds een geringe kans om te overleven, maar desondanks nam de haringstand toe tot de veilige 2,3 miljoen ton. De onderzoekers adviseren ook hier

En ook met de haring gaat het goed.

een uitbreiding van de vangst met 15 procent tot 465.800 ton. Minder goed gaat het met de tong, waarvan er zo'n 46.700 ton rondzwemt. Dat is rond het veilige niveau. De vangst daarvan wordt (maximaal) beperkt tot 14.000 ton.

De kabeljauw doet het onverminderd slecht. Sinds het historische dieptepunt in 2006 is het aantal nauwelijks toegenomen. De aanwas van jonge vis is volgens de onderzoekers in gevaar. Het advies is daarom om de vangst flink terug te schroeven. Maar om snel de biologisch veilige grens te bereiken zou de vangst volgens het ICES eigenlijk volledig stopgezet moeten worden. De adviezen moeten nog door de Europese Commissie. De Raad van Visserijministers stelt eind dit jaar de definitieve quota vast. **✎ RK**

EINDELIJK GOEDE GRASMAT IN ARENA

• Wageningse kennis maakte Arena groen.

De Amsterdam Arena heeft de beste grasmat van Nederland, oordeelden de aanvoerders van de eredivisieploegen. Vijftien jaar geleden was die grasmat nog een ramp, de pluggen vlogen in het rond. De grasmat moest in de eerste seizoenen vier of vijf keer worden vervangen, omdat het gras niet goed groeide. Ingenieursbureau Heidemij, die de grasmat had aangelegd, vroeg daarom advies van Wageningse grasdeskundigen. Ze kregen ook advies van Willem Tonk, die in de voorganger van Resource en later in de

Volkskrant uitlegde wat er schortte aan de grasmat.

Het gras kreeg te weinig lucht en licht, doceerde Tonk. Hij leverde schetsen van een technische installatie in het stadion om de problemen te verhelpen, met reflecterende gordijnen om het licht te weerkaatsen en enorme pijpen om de hoge koolzuurconcentratie boven de grasmat af te voeren. Zijn ontwerp is nooit uitgevoerd, maar vormde wel de denkrichting. Uiteindelijk heeft de Amsterdam Arena, na advies van Wageningen UR en Philips, gekozen voor de aanleg van assimilatielampen in het stadion. Nu groeit het gras als nooit tevoren. **✎ AS**

VISIE <<

Komkommernieuws: 'Veel hangt van het weer af'

De vakantieperiode breekt aan, dus het wordt weer tijd voor komkommernieuws! Welke kennisvragen staan ons deze vakantie weer te wachten? Wetenschapsvoorlichter en ervaringsdeskundige Jac Niessen geeft antwoord.

'Zojuist belde de landelijke pers met de vraag of er een nieuwe muggensoort is in de buurt van Delft die pijnlijker steekt dan de gewone mug. De vraag was volgens de redacteur afkomstig van een collega. Dat zie je vaker: redacteur treft een paar muggen aan in de slaapkamer en belt ons of er sprake is van een plaag...

Veel hangt af van het weer, dat bepaalt in welke volgorde de items zich aandienen. De mensen, inclusief redacteurs van kranten, radio en tv, gaan naar buiten. En dan komen ze dingen tegen die ze normaal nooit zien in hun omgeving en de natuur. Bijvoorbeeld krioelende beestjes die ze niet kennen. Dan bellen ze.

Bij twee weken droog weer weet je dat het eerste bosbrandje kan ontstaan, dan zie je de vragen aankomen. Die vragen gaan over schade en herstel na de brand, zoals: herstelt de natuur na de brand, wat is de invloed op de vogels en het bodemleven? Als het daarentegen erg nat wordt, komen de vragen over wateroverlast, de inrichting van overstromingsgebieden en de vraag hoe en waar wij in Nederland bouwen en wonen.

Het weer bepaalt ook welke insecten het nieuws halen. De wespenplaag komt in augustus, maar hoe groot ie wordt en of ie vroeger is dan normaal, staat nog te bezien. Een paar jaar geleden hadden we de paardenkastanje-neermot die de kastanjebomen aantastte – die is er nog steeds en daar kun je dus vragen over krijgen. En natuurlijk de teken en de eikenprocessierups waar we elke zomer vragen over krijgen.

Bij warm weer krijgen we ook vragen over de kwaliteit van het zwemwater en de algenbloei – hoe warmer, hoe vaker. Bij droogte komen de vragen over stofhozen en 'regenbuien maken' met zilverjodide, zoals de Russen gedaan zouden hebben. We krijgen in de zomerperiode twee keer zoveel van zulke vragen als normaal, terwijl zeker de helft van onze onderzoekers op vakantie is. Soms is het dan best lastig om een Wageningse expert te vinden.

Sinds vorig jaar mag je eigenlijk niet meer spreken van komkommernieuws. Toen hadden we de EHEC-bacterie die in verband werd gebracht met de komkommerteelt en kregen we vragen over echt komkommernieuws.' **✎ AS**

STELLING

Dutch straightforwardness is a positive attribute but it will be more appreciated when it is accompanied by positive remarks.

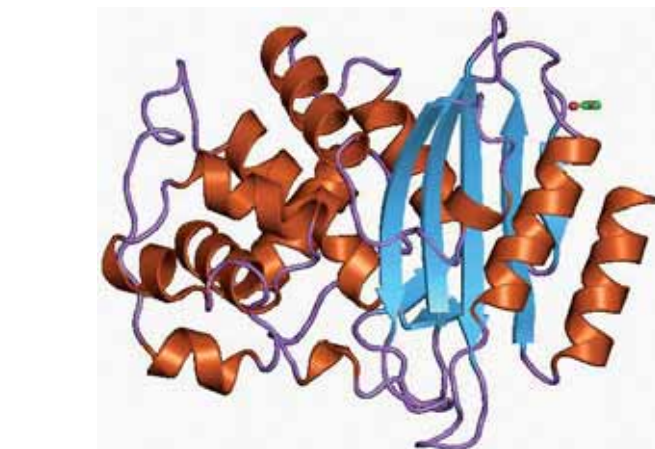
Paula Gonzalez-Contreras, promoveerde op 22 juni.

EVOLUTIE IN HET LAB

- **Genetici bootsen selectieproces na in het lab.**
- **'Uiteindelijk willen we evolutie voorspellen.'**

Door natuurlijke selectie in het lab toe te passen, komen Wageningse genetici dichter dan ooit bij het hart van de evolutie. Ze zetten hiermee een stapje in de richting van hun heilige graal: evolutie voorspellen. De Wageningers bedachten hun methode rond het gen voor beta-lactamase. Dit enzym breekt antibiotica af, maar herkent chemisch aangepaste antibiotica minder goed. In het laboratorium is te volgen hoe deze herkenning efficiënter verloopt na kunstmatige selectie.

Promovendus Martijn Schenk maakte hiervoor honderdduizenden kopieën die expres foutjes bevatten. Zulke mutaties treden ook op in de natuur en vormen selectiemateriaal voor evolutie. De genen met foutjes plaatste hij vervol-

Eiwitstructuur van een *Streptomyces albus* beta-lactamase

gens in een bacterie om hun tolerantie voor antibiotica te meten. Daardoor is exact te bepalen hoeveel resistentie toeneemt en dus hoe groot het positieve effect van de mutatie.

Onderzoekers testten welke genveranderingen de functie van het enzym verbeterden. 'We laten voor beta-lactamase zien dat op de korte termijn, voor één selectieronde, ruim drie procent van alle

mutaties voordelig zijn,' zegt Arjan de Visser, universitair hoofddocent bij het Laboratorium voor erfelijkheidsleer. Maar volgens hem is dat pas de eerste stap. De Visser: 'We zijn nu al bezig met het volgen van evolutie op lange termijn, dus meerdere selectierondes.'

FITNESS

De aanpak moet ook meer vertellen over het evolutieproces zelf. De

Visser vond meteen iets interessants. Zoals verwacht had de ene gunstige mutatie een groter effect dan de ander. Enkelen sprongen er echter in zeer positieve zin uit en dat waren er meer dan voorspeld. Dat zorgt ervoor dat evolutie voorspelbaarder zal verlopen, dus via minder mogelijke paden. De Visser: 'Uiteindelijk willen we dan toe naar voorspellingen van een aantal evolutiestappen.'

De Visser ziet op dit moment nog één voornaam zwak punt. Hij meet nu niet het aantal nakomelingen, oftewel de evolutionaire 'fitness'. Terwijl dat dé maat is van evolutie. Antibioticaresistentie is eenvoudig en exact te meten, maar dat hoeft geen direct verband te houden met fitness. De Visser werkt inmiddels ook aan tests die de bacteriën laat concurreren terwijl ze drijven in de antibiotica. Dan bekijkt hij echte evolutie in een reageerbuis. **RR**

Deze studie verscheen 28 juni in het tijdschrift PLoS Genetics.

GASLEIDING ALS NECTARSNELWEG

- **Terreinen van de Gasunie worden bijvriendelijk.**
- **Steun voor in zwaar weer verkerende bijen.**

De Gasunie gaat samen met onderzoekers van Wageningen UR haar terreinen inrichten als bijenhabitat. Initiatiefnemer achter het opmerkelijke plan is bijenonderzoeker Bram Cornelissen (PRI). Dat bijen het zwaar hebben tegenwoordig heeft volgens Cornelissen onder meer te maken met het gebrek aan goed voedsel. Kort gezegd: er zijn te weinig bloemen. Het idee van Cornelissen is simpel: de beschikbare ruimte voor meer functies gebruiken. Bedrijfsterreinen bijvoorbeeld, lenen zich volgens hem goed voor de bij.

Bloemrijke bedrijfsterreinen broodnodig voor bijen.

Cornelissen trok de stoute schoenen aan en wierp een visje uit bij de Gasunie. De Gasunie heeft terreinen en leidingtracés door het hele land. Door die bloemrijk in te

richten ontstaan volgens Cornelissen een soort nectarsnelwegen. De Gasunie reageerde positief. 'Ze waren meteen heel enthousiast en wilden er zelfs in investeren.' Het

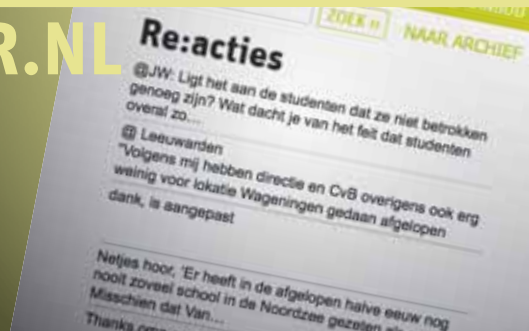
plan van Cornelissen sluit goed aan bij initiatieven van de Gasunie om hun terreinen op een natuurlijke manier in te richten.

STEDELIJKE GEBIEDEN

Doel van het onderzoek is om te kijken op welke manier stedelijke gebieden op een eenvoudige manier beter geschikt gemaakt kunnen worden voor bijen. De Gasunie zaait niet alleen een deel van haar terreinen in, maar werkt ook actief mee aan het verzamelen van gegevens. Cornelissen: 'Ze helpen de verschillende bijenpopulaties in kaart te brengen door het zetten van vallen. Die worden eens per week opgehaald en wij doen dan de analyse.' Het bijenproject met de Gasunie duurt drie jaar. **RR**

>> RESOURCE.WUR.NL

We wilden de vakantie eigenlijk inluiden met wat luchtige discussie. Helaas is de site en dus deze pagina gevuld met verwijten, bitterheid en kinnensinne. Wie vrolijk naar de costa's wil, leest hieronder op eigen risico verder, pas op: bijtend zuur.

Ook een mening? Mail je reactie naar resource@wur.nl.

NOG SLECHTS EEN ZWAKKE PULSE

Studentenvakbond Pulse had een tumultueus jaar. Gefuseerd, fractie opheffen en langs de afgrond gescheerd. Nu is er gelukkig een vakbondsbestuur opgestaan voor een jaar. Weliswaar voor het merendeel samengesteld uit parttimers, maar toch.

Jeroen en Marlies zijn blij dat Pulse gered is en wensen het nieuwe bestuur veel succes. Kees is iets zuiniger: "'Wauw goed werk", is toch wel een beetje overdreven, maar wel goed dat er een bestuur zit. Ik hoop dat het wat wordt met parttimers.' Dan komt het onderwerp opeens op Chris Verweij, de enige fulltime bestuurder en daarnaast luidruchtige SP-coryfee. 'Dat was toch de man die zat te liegen op deze site dat hij geen Idealis kamer kon krijgen, maar al lang een kamer had?' zegt JH. 'Ach ja, het bestuur moest vol he.' Dit keer krijgt JH het deksel op de neus. Marlies legt uit: In de verkiezingskrant van de SP stond ooit dat hij geen kamer kon vinden. Dat was al weer oud nieuws rond de verspreidingstijd. Geen kwade opzet dus. Verweij reageert voorspelbaar op het door het slijk halen van zijn naam: 'Wat leuk, weer die oude koe uit de sloot halen. Gelukkig keken ze bij Pulse naar capaciteiten, en niet naar oude rants.'

SCHEIDEN IS LIJDEN

Na een lang traject gaan VHL en Wageningen UR toch uit elkaar. Slechts 51 procent van de VHL-werknemers zag toekomst. Online vormden zij altijd één front, maar nu heerst verdeeldheid. De teneur van het vele online commentaar varieert van opluchting tot wrok.

Na het bericht dat er ontvlecht zal worden, reageren voorstanders verheugd. Dat komt hun op een furieuze reactie te staan. 'We zijn een paar dagen verder dus ik denk dat het meeste azijn nu wel is weggespoeld,' zegt positie-

ve vhl-er. 'Alhoewel, VHL heeft geloof ik van azijnkunde een bijvak gemaakt. Als alles in een organisatie niet deugt: de leiding, de staf, de collega's, het beleid, de koffie, het pleepapier etc. Waarom niet de koffer gepakt en op zoek naar een organisatie die wel bij je past?' Leeuwarden vindt het eigenlijk vooral ironisch: 'Grappig dat iemand die zichzelf positief noemt zo ongelooflijk negatief is.' De gemoederen lopen steeds hoger op. Hebben de nee-stemmers de hand wel voldoende in eigen boezem gestoken? Heeft de medezeggenschap medewerkers wel goed vertegenwoordigd? Door de negatieve sfeer lijkt uiteindelijk niemand verder te willen discussiëren. Positivo sluit af met een flinke veeg naar Leeuwarden: 'Je zou binnenkort Dronen eens kunnen gaan verkennen, je zou er nog eens sneller komen te zitten dan je denkt.'

TUSSEN VERBITTERING EN VOETBALMILJONAIR

In de Amsterdam Arena ligt Neerlands beste grasmat. Dat was wel anders in 1996 toen de grasmat verpieterde al vóór de openingsceremonie. Online vertelt agrotechnoloog Tonk hoe hij het probleem destijds inventief aanpakte. Niet iedereen is enthousiast.

'En dit allemaal zodat 22 belachelijk overbetaalde idioten een bal in een kooi kunnen rondtrappen...', zegt John. Hij heeft de pech om JH in een vileine bui te treffen: 'Wie is de idioot? Diegene die de bal rond trapt voor een miljoensalaris en blonde babes? Of diegene die zich suf werkt tot hij er bitter van wordt, omdat hij vindt dat zijn lijden hem op de een of andere manier recht geeft op een beloning?' Auwtsj, na zo'n retorische vraag kun je er beter het zwijgen toe doen. Maar John sputtert nog even na: 'er moeten toch wel meer smaken zijn in het leven dan over het paard getilde voetbalmiljonair of verbitterde loonslaaf?'

ILLUSTRATIE: ESTHER BROUWER

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Redactieadres

Akkermaalsbos 12, 6708 WB Wageningen (Actio, gebouw 116, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl. T 0317 484020 Website: resource.wur.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- drs. Gaby van Caulil (hoofdredacteur) gaby.vancaulil@wur.nl, T 0317 482997
- Rob Goossens (eindredacteur) rob.goossens@wur.nl, T 0317 485320
- ir. Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, T 0317 481723
- ir. Nicolette Meerstadt (webredacteur) nicolette.meerstadt@wur.nl, T 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs, VHL), linda.vandernat@wur.nl, T 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij), rob.ramaker@wur.nl, T 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, T 0317 481724

Vormgeving

- Hans Weggen, hans.weggen@wur.nl, T 0317 485272; basisvormgeving magazine: Nies & Partners bno Nijmegen

Freelance auteurs

- Kees van der Ark, Mariska van den Berg, Alexandra Branderhorst, Stijn van Gils, Simone Herrewijn, ir. Yvonne de Hilster, Emma Holmes, Vita Hommersen, Christoph Janzing, Sander de Kraker, Karin de Mik, Suzanne Overbeek, ir. Rik Nijland, Stefan Sand, ir. Astrid Smit, Agnes Tol, ir. Joris Tielens, Hoger Onderwijs Persbureau

Vertaling

- Clare McGregor, Keen-Mun Poon, Clare Wilkinson, Susie Day

Foto's

- Guy Ackermans, Bart de Gouw, Sjoerd Sijsma, Hoge Noorden, Manon Bruininga

Illustraties

- Esther Brouwer, Miesjel van Gerwen, Guido de Groot, Yvonne Kroese, Annemarie Roos, Henk van Ruitenbeek

Redactieraad

- ir. Martijn de Groot (voorzitter); ir. Ad Bot, Jouke Dykstra, ir. Marianne Heselmans, ir. Marco Hoffman, dr.ir. Patrick Jansen, Robin Kraaij, redactieraad.resource@wur.nl

Advertenties

- Extern, Bureau van Vliet, T 023-5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
- Intern (gereduceerd tarief), Hans Weggen, T 0317-485272, hans.weggen@wur.nl

Uitgever

- Corporate communicatie Wageningen UR

Resource wordt gedrukt op papier uit verantwoord beheerde bossen.

Zwoegen in de zomer

Terwijl anderen vakantie vieren, zijn er ook studenten en medewerkers die keihard doorwerken deze zomer. Soms omdat ze geen keuze hebben, soms omdat ze het wel lekker rustig vinden. We zochten er een aantal op. ‘Gelukkig ben ik toch meer iemand van de wintersport.’

tekst: Rob Ramaker en Nicolette Meerstadt / **foto's:** Guy Ackermans

Wanneer je deze Resource uit de bakken pakt, is het ook voor jou bijna vakantie. Misschien tel je de dagen al stiekem af of werk je in een tsunami van cafeïne toe naar de laatste deadlines. Binnenkort kun je ontspannen aan het strand, zorgeloos hiken in de bergen of je eigen invulling geven aan die lange weken van vrijheid.

Dit geldt echter niet voor iedereen. In een organisatie als Wageningen UR is het nooit helemaal stil. Ook dit jaar zwoegen velen door zonder zomervakantie. Studenten die wanhopig ploeteren om niet bij de eerste slachtoffers van de langstudeerdersboete te zitten bijvoorbeeld. Enthousi-

astelingen die de kans hebben aan een uniek project te werken, of naar een exotisch land gaan. Enkele PhD-studenten schrijven door om hun promotiedeadline te halen. Pech hebben onderzoekers met onwillige onderzoeksobjecten: koeien en schimmels nemen immers ook geen vakantie. En dan heb je nog de mensen die het stiekem wel lekker vinden. Een leeg kantoor, geen kakelende collega's: gewoon rustig doorwerken.

Hier zes portretten van zulke zwoegers. Wat ook hun redenen zijn, denk vanaf het strand even aan hen die de hele zomer het wetenschappelijk vuur laten branden. Fijne vakantie. **R**

KNUTSELEN MET LEVEN

Jeroen Bosman, vijfdejaars Biotechnologie

Doet mee aan de competitie synthetische biologie iGem

‘Deze zomer wordt een zware maar interessante tijd. Met meer dan acht studenten werken we aan een zelfbedacht project. We willen virusomhulsels gaan gebruiken om een medicijn exact op zijn bestemming af te leveren. Omdat het de bedoeling is in korte tijd zoveel mogelijk van ons ambitieuze plan te realiseren, krijgt iedereen het ‘royale’ aanbod van één week vakantie. Gelukkig ben ik toch meer iemand van de wintersport. Buiten die week zijn er geen beperkingen. Soms zullen we dus van acht tot elf op het lab zitten, en het weekend zal er uiteindelijk ook aan gaan. Hier staan gelukkig wel wat borreltjes tegenover. Bovendien is de airco in onze werkruimte prima. Veel van ons project vindt namelijk plaats bij vier graden Celsius, dan heb je zelfs een trui nodig.

We hebben al een beginweekje gehad en ik vind het leuk te zien hoe snel er een teamgeest ontstaat. iGem is echt een avontuur: Het is heel bevredigend voor je master thesis een eigen project te hebben. Je hebt een grote vrijheid en leert echt samen te werken, dingen voor elkaar te krijgen. Zo moeten we voor eigen sponsoring en spullen zorgen. Voor mij is het project geslaagd als we de voorronde in Amsterdam doorkomen en mogen presenteren in Boston. Winnen? Dat zou helemaal fantastisch zijn.’

‘IK ZIE HET MEER ALS EFFICIËNT MIJN TIJD BESTEDEN’

Marina Sanders, vijfdejaars Milieuwetenschappen

Heeft vanwege dyslexie meer tijd nodig voor haar thesis.

‘Ik ben nu mijn laatste mastervak aan het afronden: bioprocessdesign. Dan is de lesperiode voorbij en ga ik dingen afmaken. Eerst een essay van 1500 woorden schrijven over interdisciplinariteit en daarna werken aan mijn thesis. Ik heb al een proposal geschreven en wil nu de literatuurstudie doen. Ik ben dyslectisch en daarom heel langzaam in lezen en het uitzoeken van dingen. Ook het schrijven gaat langzamer. Dan is het fijn om te weten dat je er genoeg tijd voor hebt.

Doorwerken in de vakantie is geen opoffering. Zo zie ik dat niet. Ik zie het meer als efficiënt mijn tijd besteden. Je kunt ook negen weken op je lauweren rusten of een vakantiebaantje nemen. Maar dan raak je er helemaal uit en moet je daarna alles weer opstarten. Nu doorwerken levert mij meer op dan vakantie nemen. Bovendien kun je leuke dingen tussendoor doen, 's avonds en in de weekeinden.

Bovendien ben ik van augustus tot december naar Amerika geweest als uitwisselingsstudent. Aansluitend heb ik een maand lang rondgetrokken. Doorwerken is dus ook een beetje compensatie daarvoor. Het zal denk ik wel meer discipline vergen dan normaal. Het is rustig op de afdeling, iedereen is weg. Ik heb het wel eens eerder geprobeerd, maar toen flopte het. Waarom het nu dan wel lukt? Ik had toen nog niet de smaak van het schrijven te pakken. Ik wist gewoon niet hoe ik het systematisch aan moest pakken. Nu wel.’

FOTO: UNIVERSIDAD DE LOS ANDES

‘VIJF DAGEN PER WEEK HARD WERKEN’

Laurens Ganzeveld, Universitair docent Aardsysteemkunde

Is op sabbatical bij de Colombiaanse Universidad de los Andes

‘Mijn collega’s denken dat ik een paar maanden aan de Caraïbische zee rondhang, maar het is hier gewoon vijf dagen per week hard werken. Ik houd contact met mijn Wageningse PhD-studenten, schrijf papers en spijker studenten hier bij met het vak System Earth. De studenten hier hebben een goed niveau en de universiteit is luxe. De cursus bevat dan ook erg en ik zou hem graag volgend jaar weer geven. De meeste vooroordelen over Colombia kloppen niet. Het land is booming en je komt hier niet voor ontwikkelingssamenwerking.

Ik had een aantal redenen voor een sabbatical in Colombia. Ik wilde kijken of er projecten mogelijk zijn, om bijvoorbeeld studenten naar Nederland te halen en onze studenten hier stage te laten lopen. Daarnaast is mijn vrouw Colombiaanse en wilde ik ervaren hoe het is om als buitenlander in haar land te wonen. Bogotá is een hectische megacity, maar tegelijkertijd een perfecte plek voor lekker eten samen met je familie en vrienden; een belangrijk deel van de cultuur. De stad ligt op 2700 meter en het is dus meestal 20 tot 22 graden Celsius. Net Nederland. In augustus gaan we nog naar Caraïben, dat is maar anderhalf uur vliegen. Dat zijn de pluspunten van een internationale relatie.’

‘Het is hier gewoon vijf dagen per week hard werken’

LEKKER WERKEN IN STILTE

Tim Thoden, nematoloog en bodemecoloog bij PPO in Lelystad

Werkt door om de vakantiedrukte te vermijden.

‘Ik werk al jaren door in de zomerperiode, dat vind ik wel lekker. Het is een rustige periode waarin je goed rapportages kunt afmaken zonder gestoord te worden door telefoontjes en vergaderingen. Die rust heb ik nodig om bijvoorbeeld drie dagen in een onderwerp te duiken of een artikel te schrijven. Voor de veldproeven hoef ik niet te blijven in de zomer, die vinden vooral in het voor- en najaar plaats. O ja, en ik ga nog naar twee conferenties deze zomer: Eentje in Italië, de ander in Turkije. Mooie locaties, lekker weer, dus dat voelt ook als een beetje vakantie.

De reden dat ik er ’s zomers zit is dat ik geen gezin heb. Ik ga al jaren in het najaar op vakantie met mijn vriendin, zodat we op vakantie de drukte vermijden. Dit najaar gaan we vier weken naar Nieuw-Zeeland.’

FOTO: FRED VAN WELY

‘Als ik lekker in mijn schrijfbubbel zit, dan hoor ik niks om me heen’

‘GOED DAT NEDERLAND VROEG IS UITGESCHAKELD’

Marjolein Helder, promovenda bij Milieutechnologie

Moet haar proefschrift in augustus af hebben.

‘Waarom ik zo bruin ben? Dat komt van een weekend beachrugby op Ameland. Ik ben een heel weekeinde het strand niet af geweest. Ik ben nu nog redelijk relaxed, maar ik ben bang dat het over een week of drie heel anders is. Op vrijdag 10 augustus moet mijn proefschrift naar de leescommissie. Op 23 november is de promotie. De draft van het laatste artikel is net af. Dan moet ik de inleiding en discussie nog schrijven. En de stellingen natuurlijk. Eigenlijk wil ik ook nog een stuk over een wiskundig model schrijven, maar ik ben bang dat dat niet meer zal lukken.

Mijn thesis gaat over de ontwikkeling van een plant-microbiële brandstofcel. Elektriciteit maken uit planten. Op dit moment is het nog geen zwoegen. Ik heb een goede planning. Dat is eigenlijk niks voor mij; zo ver vooruit plan ik normaal nooit. In principe heb ik de weekenden vrij, als ik genoeg gedaan heb tenminste. Dat is een soort beloning voor mezelf. Dat is ook nodig, anders krijg je teveel stress. Het is best hard werken. Ik maak dagen van soms tien uur. Als ik lekker in mijn schrijfbubbel zit, dan hoor ik niks om me heen. Wat ook scheelt is de vroege uitschakeling van Nederland in het EK. Ik ken mezelf; dan had ik toch elke keer weer in de kroeg gezeten om voetbal te kijken.’

‘IK MOET MINSTENS DRIEDUIZEND EURO HEBBEN’

Anouk de Groot, vierdejaars Diermanagement

Moet in de zomer werken om haar reis naar Australië te kunnen betalen.

‘In november studeer ik af, en ik ga deze zomer gebruiken om zoveel mogelijk geld te verdienen en te sparen. Na mijn studie wil ik namelijk een grote reis maken naar Australië en Nieuw-Zeeland. Om Australië binnen te komen moet ik minstens drieduizend euro op mijn rekening hebben staan, dus ik moet hard doorwerken.

Ik heb twee banen deze zomer, bij Safaripark Beekse Bergen en bij Sealife. Bij het safaripark ben ik twee jaar geleden begonnen als stagiair. Toen ben ik in tien dagen opgeleid tot ranger: in een grote bus door het park rijden en mensen van alles vertellen over de dieren. Deze zomer kan ik er bijna vier weken fulltime aan de slag. Ik mag voor het eerst rangerkampen begeleiden. Mensen blijven dan slapen in een tentenkamp op het park.

Bij Sealife heb ik iets ander werk. Daar maak ik, verkleed als piraat, foto's van bezoekers. Ze staan voor een green screen, waar we een mooie achtergrond in monteren. Hoewel dit werk inhoudelijk minder met mijn studie te maken heeft, is het nog steeds een interessante baan. Zeedieren vind ik te gek en mijn collega's zijn geweldig.’

GROETEN UIT WAGENINGEN

Je moet er wel even voor opblijven tot het echt donker is. Maar dan zie je ook wat. Achter de campus, aan de Bornsesteeg, doet promovendus Koert van Geffen onderzoek naar de invloed van kunstlicht op nachtvlinders. Rupsen (en straks vlinders) van kooluiltje tot gevlekte pijluil bivakkeren in een soort luxe gevangenissen. Genoeg te eten, te spelen en seksen en geen last van predatoren. Alleen de privacy laat te wensen over. RK / foto: Guy Ackermans

Wageningse kopstukken: toxicoloog Ivonne Rietjens

‘Efficiënt is mij

n woord'

Schouder eronder. Hard werken, zelfs als dat ten koste gaat van je sociale leven. Met haar intelligentie en haar ijzeren arbeidsethos slaagde Ivonne Rietjens erin om internationaal aanzien te verwerven in de toxicologie. Ze vindt het jammer dat veel vrouwelijke wetenschappers hun carrière op een lager pitje zetten als er een kind komt. 'Huur dan iemand in.'

tekst: Arno van 't Hoog / **foto's:** Manon Bruininga

Ja, ze denkt dat er zoiets bestaat als een glazen plafond. Maar ze vindt het te gemakkelijk om daarnaar te wijzen als oorzaak voor tegenslag. Of bij weerstand in je carrière. Ivonne Rietjens (1958) gaat liever uit van haar eigen mogelijkheden, ze legt de verantwoordelijkheid bij niemand anders dan zichzelf. 'Dan kun je het ook veranderen.'

Rietjens is hoogleraar Toxicologie. Een van de weinige vrouwelijke hoogleraren in Wageningen: met een kleine 9 procent is Wageningen University op dit punt hekkensluitend van de Nederlandse universiteiten. Carrière maken als vrouwelijke wetenschapper gaat dan ook niet vanzelf, weet Rietjens. 'Een medewerker in mijn groep kreeg een kindje. Ik heb gezegd: ik heb liever dat je vijf dagen blijft werken, waarvan eentje thuis. Vier dagen werken vind ik zo rolbevestigend. Je gaat dan uiteindelijk toch je huis schoonmaken en de boodschappen doen. Wat heb je daar aan? Huur dan iemand in.'

Vanuit haar eigen ervaring, ze werkte altijd fulltime, stelt ze vast dat het probleem niet draait om ongelijke kansen, of obstakels op de carrière ladder. 'Vrouwen maken vaak andere keuzes en dat is hun goed recht. Maar dat moeten ze wel onderkennen. Niemand heeft alles in het leven; elke keuze heeft gevolgen. Dat ik geen grote vriendenkring heb is zo'n consequentie. Ik heb naast mijn werk m'n gezin, m'n familie en de zorg voor een buurvrouw. Dan is de tijd wel op, als je ook nog af en toe wilt sporten en tuinieren. Maar ik vind dat niet zo erg, ik kan

goed op mezelf zijn. Dat geldt ook voor mijn man Jacques, die werkt net zo goed hard. We hebben elkaar daarin gevonden. Als je man je daarin niet steunt wordt het wel heel moeilijk. En ik heb twee heel zelfstandige zonen.'

SPORTEN

De werkdag van Rietjens begint meestal om acht uur op de universiteit, om half zeven 's avonds wordt er met het gezin thuis gegeten, waarna drie keer per week een uur sport volgt op de crosstrainer. 'Thuis sporten is het meest efficiënt.' Spottend: 'Ja, efficiënt is wel mijn woord.' Ze doet veel op een dag en kan goed structureren en plannen. 'Tijdens een vergadering kan ik een artikel van een aio lezen. Sommigen snappen dat niet, voor mij is het heel gewoon.' Ook 's avonds pakt ze gemakkelijk nog even de laptop op schoot. De tv mag dan aan blijven. 'Ik kan me makkelijk concentreren. Als ik m'n laptop open klap kan ik direct werken.'

Van de twee zoons is de oudste sinds een jaar het huis uit, elektrotechniek studeren in Enschede. Toevallig het vak van Ivonnes vader. Leo Rietjens maakte in de jaren zeventig aan de TH Eindhoven internationaal furore met de ontwikkeling van magneto-hydrodynamische energie-conversie, een methode om efficiënter energie op te wekken. Rietjens: 'Hij was hoogleraar en dat vond ik als jong meisje op de lagere school wel heel cool.'

Bij het vinden van een opleiding werd Rietjens niet gepusht of geadviseerd. 'Als je wilde studeren mocht dat,

Ivonne Rietjens (Utrecht, 1958)

1983 Studie Moleculaire wetenschappen (cum laude), Wageningen University

1986 Dissertatie 'Ozone and nitrogen dioxide. A study on mechanisms of toxic action and cellular defense', Wageningen University.

1986-1987 Postdoc bij RIVM, Bilthoven.

1987-1997 Universitair docent en hoofddocent, Laboratorium voor Biochemie, Wageningen University.

1997-2001 hoogleraar Biochemie, Wageningen University.

2001-heden hoogleraar Toxicologie, Wageningen University.

maar het was niet omdat het moest. Ik wil graag weten waar ik aan toe ben, dus ik koos geen studie waarvoor je moest loten. Vervolgens heb ik afgestreept wat ik niet wilde doen, en toen bleef er een brede propedeuse over in Wageningen.'

Na haar studie Moleculaire wetenschappen en toxicologische promotie was Rietjens werkzaam in de biochemie en toxicologie. Ze koos uiteindelijk voor het laatste. 'Bij de toxicologie heb je naast de wetenschap ook je sociale taken: het advieswerk rond het gebruik van stoffen. Het leuke daarvan is dat je voor die adviezen echt je vak-kennis nodig hebt. Alleen algemeen gezond verstand inbrengen is voor mij niet interessant genoeg. En ik zou niet de hele week in Wageningen willen zitten. Dat zou voor niemand goed zijn: voor mij niet en voor mijn aio's niet. Bovendien wordt er thuis niet geklaagd.'

Rietjens is zo'n twee keer per maand op reis voor advieswerk aan Europese en Amerikaanse overheidsinstanties over het gebruik van bijvoorbeeld additieven of smaakstoffen. Die adviezen gaan over de inschatting van risico's voor de gezondheid van de mens en over het onderzoek dat moet vaststellen of stoffen veilig genoeg

zijn om in voeding toe te passen. Veel discussies draaien om de lage doseringen gevaarlijke stoffen waaraan mensen doorlopend worden blootgesteld, en waarvan het risico op bijvoorbeeld kanker moeilijk is vast te stellen. 'Je moet extrapoleren vanuit dierproeven. Maar over de wijze waarop dat het beste kan gebeuren is nog geen overeenstemming.'

Het is voor Rietjens geen ingewikkelde afweging tussen wetenschap of advieswerk. Ook op reis is ze doorlopend bereikbaar voor haar promovendi. 'Ik vind het gewoon heel leuk om erbij te doen. Ik begeleid zo'n dertig promovendi en heb nu ruim driehonderd artikelen op m'n naam. Zou het nog meer of beter kunnen? Misschien, al ben ik daar niet zeker van. Ik doe gewoon wat ik doe, en als ik tijd over heb, kan ik er nog best iets bij doen.' Sinds dit jaar is Rietjens commissaris bij het beursgenoteerde voedingsmiddelenbedrijf Wessanen.

DOORGESLAGEN

Als hoogleraar is Rietjens ook leidinggevende, en moet ze leven naar dezelfde normen die van de medewerkers worden verwacht, vindt ze zelf. 'Ik heb bij een vorige baan

Prof. dr. Raoul Bino, algemeen directeur Agrotechnology & Food Sciences Group

'Ivonne Rietjens weet precies waar ze met haar onderzoek naartoe wil. Ze stelt heel duidelijk scherpe doelen. Daarbij vraagt ze veel van iedereen, maar ze is tegelijkertijd heel persoonsgericht en stimulerend: ze neemt de tijd voor haar omgeving. Dat geldt ook als ze wordt gevraagd om zaken voor de WUR te doen. Dan is ze ambitieus, al heeft ze weinig tijd.

Ik noem Ivonne streng en rechtvaardig. Ze kan kritisch zijn: ze zegt altijd wat ze ervan vindt. Tegen mij, maar bijvoorbeeld ook tegen de rector. Dat is een heel positieve eigenschap. Het is goed als iemand met verstand van zaken voor haar mening uitkomt. Er wordt altijd naar haar geluisterd.'

Alexander Rietjens, oudste broer, COO bij Payplaza, Eindhoven

'In de eerste plaats is Ivonne gewoon mijn oudste zus. We waren met z'n vijven thuis en ik heb met haar nog steeds heel veel contact. Ze is altijd uitermate gedreven geweest, van binnenuit. Het was vroeg duidelijk dat Ivonne het wetenschapsvak in zou gaan. Of ze hoogleraar zou worden kon je natuurlijk niet voorspellen, wel dat ze in de wetenschap ver zou kunnen komen.

Ze gaat maximaal voor haar werk, maar het is ook een gezellig mens, geen vakidoot. Ze kan als het nodig is makkelijk afstand nemen van haar werk en neemt alle tijd voor familieaangelegenheden zoals Kerstmis, verjaardagen of zaken die moeten worden geregeld. Ivonne heeft zeker het talent om het ook in het bedrijfsleven goed te doen, al zou het volgens mij wel een positie met veel vrijheid en inhoudelijke expertise moeten zijn.'

Ivonne Rietjens:
'Bevlogenheid kun je doodmanagen.'

gezien dat de staf uitgebreide werklunches hield in een restaurant. Bij terugkomst stond een medewerker z'n motor te poetsen. Dat was dan weer niet de bedoeling. Ik ben hoogleraar, ik verwacht van mijn promovendi dat ze vijf dagen werken. Dan ga ik niet een dag per week vrij nemen. Ik ben daarin misschien wel streng, maar ik probeer consequent te zijn.'

Het grote voordeel van werken op de universiteit is nog altijd de vrijheid. Maar het is wel een zware baan, weet ze uit ervaring. Maar drie procent maakt uiteindelijk carrière in de wetenschap. Voor een succesvol postdoctoraal traject moet

'Je moet toch een beetje een streber en een einzelgänger zijn'

je echt heel goed zijn. 'Een aio die dat wil, moet zich realiseren dat een proefschrift met vier artikelen in gemiddelde tijdschriften dan niet voldoende is. Je moet echt beter worden dan de rest en daar help ik ze dan ook bij. Maar lang niet iedereen kan en wil dat bereiken; je moet toch een beetje een streber en een einzelgänger zijn.'

Rietjens groep levert jaarlijks tenminste vier promovendi. De premie die een afgerond proefschrift oplevert – zo'n 50.000 euro – financiert samen met de inkomsten uit onderwijs de vaste arbeidsplaatsen in de leerstoelgroep. Die zogenaamde outputsturing is al meer dan een decennium in zwang. Een systeem met voors en tegens, vindt Rietjens. 'Ik denk dat we wel te ver zijn doorgeslagen in het eindeloos meten en managen van allerlei parameters. Het leidt niet automatisch tot de beste kwaliteit. Belangrijk is of iemand bevlogen en energiek is en goede ideeën heeft. Dat kan verloren gaan als je zaken gaat doodmanagen. Mensen kunnen verlamd raken door de targets waaraan ze moeten voldoen: zoveel promoties, zoveel publicaties.'

ONAFHANKELIJK

Rietjens staat in Wageningen bekend als kritisch en lastig, als iemand die geen blad voor de mond neemt. 'Er zijn wel eens bestuurders boos geworden om mijn kritiek. Maar als een hoogleraar niet zegt wat er fout is, dan durft niemand het meer. Het is je taak, dat vind ik echt.'

Toch is ze de eerste om problemen te relativeren en te wijzen op eigen verantwoordelijkheid. 'Ik wil geen zuur mens worden. Ik zat een aantal jaren in de universiteitsraad. Was je altijd bezig met problemen, tekorten, bestuurszaken. Er is altijd wel wat mis. Als je je helemaal daarop focust kun je makkelijk cynisch worden.' Dus uit ze kritiek op plaatsen waar het ertoe doet, en blijft ze verder gericht op de mogelijkheden die er wel zijn.

Leren om zelfstandig keuzes te maken is heel belangrijk, vertelt Rietjens studenten en promovendi. En weten waar je geen tijd en energie in moet steken. 'Veel mensen hebben me door de jaren heen gevraagd waarom ik nooit naar het bedrijfsleven ben gegaan. Vanwege de onafhankelijkheid, de inhoud en het schrijven zeg ik dan. Maar ik weet niet of die redenen de komende vijftien jaar doorslaggevend blijven. Ik ga in ieder geval nog vijf jaar door, maar daarna weet ik het niet. Dat is de enige keuze waar ik nog voor sta.'

Voor een prikje op reis

Je wilt op vakantie, maar hebt geen geld? Geen zorgen, er zijn manieren om met een klein budget toch wat van de wereld te zien. En vaak leveren ze een mooiere ervaring op dan wanneer je de standaard toerist uithangt.

COUCHSURFING

Overnachtingen een te grote aanslag op het vakantiebudget? Meld je aan als couchsurfer.

Door Rob Ramaker

Ooit waren jongeren in hun vakantie aangewezen op de jeugdherberg, waar ze tot 30 euro per nacht neertelden voor een plekje in een tochtige slaapzaal, met als bonus de kruidige zweetlucht van je bovenbuurman. Dankzij de website Couchsurfing behoort dit tot het verleden. Online stellen miljoenen mensen daar een slaapplek ter beschikking voor jouw vakantieovernachting. Gratis.

Om hiervan te profiteren maak je een profiel aan waarop je vertelt over je reizen, interesses en persoonlijkheid. Laat bekenden ver-

klaren hoe tof en betrouwbaar je bent. Vervolgens mail je leuke en positief beoordeelde *hosts* met de vraag of je bij hem/haar mag *surfen*. Let wel, zorg dat jij reizigers ook iets te bieden hebt.

Couchsurfers zijn heel sociale, avontuurlijke en gulle mensen. Vaak willen ze dingen met je ondernemen of je zelfs rondleiden. Daarnaast vinden ze het leuk als je een cadeau uit je thuisland meeneemt.

De afgelopen twee jaar heb ik zelf gesurft op matrassen, luchtbedden en soms in een heus logeerbed. Ik mocht aanzitten bij een Deens feestmaal, ben doorgezakt met een Zwitsers-Italiaanse kunsthistoricus en vond de beste plekjes voor *death by English coffee*. Couchsur-

fung is dus niet alleen goedkoper voor eenieder onder DUO-juk. Je geniet meer van het echte stadsleven dan zij die van de ene *tourist trap* naar de volgende trekken.

Deze tip heeft voor singles een *happy end*. Hoewel de site het namelijk expliciet verbiedt, is het een publiek geheim dat *surfen* vaak leidt tot vrijblijvende seks met exotische vreemdelingen. Neem wel je voorzorgsmaatregelen om onverwachte, gratis souvenirs te voorkomen.

TIP VAN ROB:

Wees dankbaar voor de gastvrijheid en gedrag je sociaal. Mensen die zich gedragen alsof ze in een gratis hotel zijn, hoeven niet te rekenen op positieve beoordelingen.

LIFTEN

Geen geld voor een vliegticket of benzine? Probeer dan je bestemming te bereiken door te liften.

door Marlies Bos

Liften; zonde dat het zo weinig meer gebeurt! Het is niet alleen gratis; het is ook gaaf om zoveel mensen te ontmoeten. Die vinden het vaak zelf ook leuk om wat gezelschap te hebben, en dat kan leuke gesprekken opleveren. Meestal gewoon over werk, studie e.d., maar soms ook een stuk interessanter. Zoals een man met wie ik eens meereed, die niks van geloof moest hebben. Ik ben zelf christen, dus een boeiende discussie volgde. Een vriendin van me trof iemand die 3 uur lang onafgebroken over *aliens* zat te praten.

Natuurlijk heeft liften ook een keerzijde: lang wachten is soms

MUZIEKFESTIVALS

Lowlands te duur of te mainstream? Kijk dan eens over de grenzen!

Door Linda van der Nat

Colours of Ostrava, 12 juli – 15 juli

Ostrava, Tsjechië

Het muziekfestival in Ostrava viert dit jaar zijn tiende verjaardag. Optredens van onder andere: Alanis Morissette, Mogwai en The Flaming Lips

Kosten: 75,40 euro (festival + camping)

Airbeat One, 12 juli- 15 juli

Neustadt-Glewe, Duitsland

Bij Airbeat One draait het vooral om dansen, dansen, dansen. De ons welbekende Fedde le Grand draait ook een setje.

Kosten: 74 euro (festival + camping)

Ilosaarirock Festival, 13 en 14 juli

Joensuu, Finland

Zoals de naam al doet vermoeden,

hier vooral rockers op het podium. Maar ook ruimte voor metal en folkmuziek, zoals Antony & The Johnsons.

Kosten: 75 euro (festival + camping)

Tramlines UK, 20 juli – 22 juli

Sheffield, Groot-Brittannië

Op zeventig verschillende locaties en vier hoofdpodia, waaronder eentje in de universiteit van Sheffield. Optredens van allerlei bands, het genre varieert van 'indie rock' tot 'ninja tune'.

Kosten: gratis

Positivus Festival, 20 juli – 21 juli

Salacgriva, Letland

Het grootste en best bezochte muziekfestival in de Baltische staten. In de line up onder andere Damien Rice, Keane en Manic Street Preachers. Naast muziek ook sport, theater en film

Kosten: 52,10 euro (festival + camping)

Przystanek Woodstock Festival, 2 augustus – 5 augustus

Kostrzyn, Polen

In het altijd pittoreske Kostrzyn vindt jaarlijks het Poolse Woodstock plaats. Volgens de organisatoren het grootste openluchtfestival van Europa. Optredens van Damian Marley en Shantel.

Kosten: gratis

Arenal Sound, 2 augustus – 5 augustus

Castellón, Spanje

Zon, zee, strand, wat wil een mens nog meer? Muziek! Op het podium staan Kaiser Chiefs, The Ting Tings en Chrystal Fighters.

Kosten: 60 euro (festival + camping)

Op www.festivalsearcher.com vind je nog veel meer muziekfestivals in Europa. **B**

onvermijdelijk. Ook komt het voor dat je langs de kant van de weg moet overnachten als je het niet in een dag redt. Echter, wanneer je deze nadelen voor lief neemt, kan liften een mooie ervaring zijn.

Sommige mensen vinden liften eng. Aan de ene kant begrijpelijk, aan de andere kant ken ik zelf eigenlijk helemaal geen 'enge' verhalen. De meeste automobilisten zijn gewoon normale mensen net als jij en ik. Al is als meisje alleen liften natuurlijk niet echt verstandig.

TIP VAN MARLIES

Stap nooit uit midden in grote steden en op plekken waar nauwelijks te stoppen valt (ideaal zijn benzinstations). Kijk goed op de kaart, en zet natuurlijk je allervriendelijkste glimlach op.

ILLUSTRATIES: YVONNE KROESE

EFFECT

Hoe krul je een bal in de bovenhoek? Studenten van de universiteit van Leicester hebben een formule ontwikkeld: $D = \pi r^3 \rho \omega x^2 / v m$. Hoe groter de bal (r), hoe meer effect (ω = omwentelingen per sec.), en hoe verder het doel (x), des te groter is de afbuiging D (ρ = de luchtdichtheid). Hard schieten (v) en een zware bal (m) werken averechts. Een doorsnee bal (22 cm, 420 gram) wijkt vijf meter af, als je hem rand strafschoopgebied op doel schiet ($v = 35$ m/s, $\omega = 10$). Maar hoe doe je dat?

Ronaldo, hier scorend voor Manchester United, kent z'n wiskunde.

JOEPIE

'Mannen gelukkiger door helpen in huis.' Prachtig wetenschapsnieuws. Heren zouden jaloers zijn op de vrouwelijke balans tussen werk en huishouden. Terecht natuurlijk. Alleen prangt de vraag: zou Stapel of Smeesters dit onderzoek gedaan hebben?

Speciaal programma voor megaslimme student

Superslimme studenten kunnen vanaf september 2013 waarschijnlijk een Honours Programma naast hun studie volgen. De ambitie voor een zogenaamd *excellence programme* is er al langer, maar nu zal het er ook echt van komen, heeft de universiteit aan de minister van EL&I laten weten.

Dacht je na een paar maanden studeren 'is dit nou alles'? En haalde je in je eerste jaar al je vakken met hele hoge cijfers? Dan was je mogelijk geschikt voor wat straks het

Wageningse *excellence programme* wordt. De universiteit stoeit al jaren met het idee, dat door veel andere universiteiten al is uitgevoerd. Studium Generale probeerde het met project waarbij studenten naar bijeenkomsten gingen en een verslag schreven. Aan het eind kregen ze een certificaat. Maar de plannen die nu in de steigers staan, gaan een stuk verder, vertelt beleidsmedewerker onderwijs Michèle Gimbrère: 'We willen de beste studenten verzamelen en hen samen een intensief programma laten doorlopen. We mixen alle

studies, want er komen niet veel mensen in aanmerking.' Interdisciplinair samenwerken staat dus hoog in het vaandel.

EIGEN INBRENG

De Environmental Sciences Group (ESG) is afgelopen collegejaar al begonnen met een tweejarig Honours Programma als pilot. Elf studenten gaven zich op, en zeven kwamen er door de selectie. Daarvan is er eentje afgevallen. De overgebleven zes komen wekelijks anderhalf uur bij elkaar. Gezamenlijk werken ze aan een groot pro-

ject, waardoor ze meer leren over elkaars achtergrond. Bovendien leren ze vaardigheden als voorzitten en samenwerken. Daarnaast volgen ze verdiepende vakken en is hun bachelorthesis diepgaander dan normaal.

Bijzonder aan de aanpak van ESG is dat studenten veel eigen inbreng hebben. Ze kunnen zelf meebepalen waar ze over leren. Bij deze pilot wordt er nog veel gesleuteld aan het programma, dat als basis zal dienen voor de WU-brede opzet. **NM**

Marlies Bos (type linkse plujs) en Jillis Herweijer (type rechtse bal) staan op het gebied van politiek, natuur en studentenleven vaak lijnrecht tegenover elkaar.

ENERZIJDS/ANDERZIJDS

Stelling: Vliegen is slecht voor het milieu.
Daarom moeten we het vliegtuig massaal laten staan.

FOTO'S: BART DE GOUW

MARLIES: Het is allang bekend dat vliegen verreweg de meest vervuilende manier van vervoeren is. Toch is het vliegtuig na de auto het meest gebruikte vervoermiddel op vakantie. Ergens best begrijpelijk ook: wanneer je echt ver weg wilt, nemen alle andere opties teveel tijd in beslag. Toch vind ik dat we ons moeten afvragen: is het het waard, om het milieu nog meer extra te belasten, omdat wij zo nodig een verre vakantie willen? Dat je dat eens in de zoveel jaar eens wilt, prima, maar elk jaar is ronduit overdreven. Zoals ik vliegen binnen Europa ook overdreven vind, als je er met de trein net zo goed in een dag kunt zijn. En verder wordt het natuurlijk hoog tijd voor accijnzen op kerosine, laten we hopen dat daar eens werk van gemaakt wordt.

REACTIE JILLIS: Een keer in de zoveel jaar mag wel en de rest is overdreven? Ik hoop dat je kan accepteren dat mensen graag zelf beslissen hoe vaak ze op vakantie gaan. En alsjeblieft, kom nou niet aan met accijnzen. Accijnzen en alles maar verbieden is niet effectief. Zorg er liever voor dat kerosine milieuvriendelijker wordt dan dat burgers nog meer uitgeknepen worden in naam der morele superioriteit.

JILLIS: Vliegen is slecht voor het milieu; dat is absoluut waar. Vakantie is eigenlijk überhaupt slecht voor het milieu, want ineens moet er gereisd worden naar een andere locatie en als dat niet met het vliegtuig gaat, gebeurt het wel met de auto. Daarnaast worden allerlei vakantiepullen aangeschaft waarvoor ook weer grondstoffen en energie nodig waren. Conclusie: de mens is per definitie slecht voor het milieu. Gewoon lekker het vliegtuig pakken dus en even niet de illusie hebben dat wij in het ineens stortende Europa een significante bijdrage kunnen leveren aan de milieuproblematiek. In de rest van de wereld flikkert iedereen zijn afval op straat en in het water, verbrandt men allerlei rotzooi op de stoep, worden er kolencentrales bijgebouwd en al het water uit de grond gepompt. Wereldverbeters, pak die low cost-vlucht en bedenk nog eens goed hoe reëel je idealen zijn.

REACTIE MARLIES: Inderdaad, we zijn als (egoïstische) mensen nergens goed in staat om verantwoordelijkheid voor deze aarde te dragen. Ik heb niet de illusie dat we dat vanuit Europa zomaar op gaan lossen. Maar om dan je idealen compleet overboord te gooien is te makkelijk; dan weten we zeker dat er nooit iets verandert. Verbeter de wereld, begin bij jezelf – een oude uitspraak, maar nog altijd behoorlijk actueel. **NM**

KOEL

Waarom was Lance Armstrong zo goed? Eén mogelijk antwoord: hij hield zijn hoofd koel. Wetenschappers van de VU rekenden aan de warmtehuishouding van de kampioen bij de beroemde beklimming van de Alpe d'Huez in 2001. Bij dat klimmen komt ongelooflijk veel warmte vrij. De temperatuur in Armstrongs hersenen liep op tot een koortsige 39 graden. Wij zouden al lang zijn bezweken. Armstrong niet, omdat hij buitengewoon goed kan zweten. Een handige eigenschap als je onder vuur ligt.

LUGUBER

Niet ademen en toch zuurstof in je bloed. Dat kan met een nieuwe ontdekking, de zuurstofinjectie. Daarmee spuit je microdeeltjes in je bloedbaan waardoor je 15 tot 30 minuten kunt blijven leven. Dat weten we dankzij dierproeven. 'Ook met een geheel geblokkeerde luchtpijp konden de dieren een kwartier in leven worden gehouden.' Wat een vak, wetenschapper.

FOTO: JOHN WILTINK

VAKANTIE!

Zichtbaar opgelucht loopt het groepje studenten de Leeuwenborch uit, de zon in. Wellicht hebben ze net hun laatste tentamen gehad en is de zomervakantie nu definitief aangebroken. Het groepje links op de trap moet kennelijk nog even: de jaloezie lijkt bijna tastbaar. Bij het verschijnen van dit nummer zijn er alleen nog enkele herten-tamens, voordat het academisch jaar op 16 juli definitief eindigt. Resource gaat er ook even uit, om aan de vooravond van de AID weer met een verse nummer 1 te verschijnen. Ondertussen kun je uiteraard wel onze website blijven volgen: <http://resource.wur.nl/>.

RG

KOTSMISSELIJK

Misselijk geweest?

'Ja, kotsmisselijk. Toen we goed en wel uit de haven waren, werden de eersten al zeeziek, door het onstuimige weer. Maar dat maakt niet uit want het is geweldig om deelnemer aan deze expeditie te zijn.'

Wat zijn jullie precies aan het doen?

'We willen meer duidelijkheid geven over de schaal van het probleem van plastic afval in de Noordzee. Het gaat ons om de zogenoemde 'microplastics', deeltjes kleiner dan 5 mm. In veel scrubs en andere verzorgingsproducten zoals peelings, douchegels en zelfs tandpasta zitten kleine deeltjes die door het doucheputje gespoeld worden. Ze passeren de waterzuivering en komen uiteindelijk in de zee terecht. Ook drijven er microplastics rond die afkomstig zijn van grotere stukken plastic.'

Zulke kleine deeltjes, is dat echt erg?

'Plastic heeft de eigenschap dat het giftige stoffen aan zich hecht of zelfs opneemt. Veel deeltjes komen in vissen en andere zeedieren terecht. Wanneer die vervolgens op het bord van mensen belanden kan dat gezondheidsrisico's met zich meebrengen. De resultaten van ons onderzoek kunnen worden gebruikt door Stichting De Noordzee om hun campagne tegen plastic afval te ondersteunen.'

Nog meer voorbereidingen getroffen, naast de pillen tegen zeeziekte?

'Naast de voorbereiding op het onderzoek, hebben we ons ook bezig gehouden met veiligheid. We weten bijvoorbeeld hoe we moeten handelen tijdens een noodsituatie op zee: hoe we noodsignalen moeten gebruiken, hoe reddingsvlotten werken en hoe je moet ontsnappen uit een helikopter die in zee is gestort.' LvdN

Wie? Nils Bloem
Wat? Student Kust- en zeemanagement bij Van Hall Larenstein
Waarom? Vertoeft samen met medestudent Lars van Garderen voor hun afstudeerproject tien dagen op een schip op de Noordzee om plastic afval in kaart te brengen

>> CULT

Wat? Bergpop met onder andere Capeman, Guy Corneille en Wooden Constructions **Waar?** Conventplein, achter café De Zaaier **Wanneer?** 7 Juli van 16.00 uur tot middernacht. Daarna afterparty

Impressie Bergpop 2011 / Foto Marieke de Swart

Echt Wageningse festival

De druk is er bijna af voor dit academisch jaar. De laatste tentamens zijn deze dagen, de definitieve deadlines naderen. Als het er allemaal op zit, kun je voor wat ontspanning naar gratis festival Bergpop. Kom genieten van (aanstormend) poptalent, lauw bier en een goede sfeer achter café De Zaaier.

Wat tips: voor de rustige genietters speelt de veelzijdige singer-songwriter Guy Corneille rond rond zessen. Voor de meer mainstream festivalliefhebber is er Capeman (dit jaar ook op Sziget), die de avond rockend afsluit. Voor iedereen die wat spannenders wil zien, kom naar Wooden Constructions. Deze band hield een bizarre cd-presentatie waarbij hun nieuwe plaat werd opgedragen aan een niet bestaande Mexicaanse astronaut. Ze spelen Joy Division echoënde post-punk en hun energieke frontman gaat ongetwijfeld voor een topsfeer zorgen. Veel plezier! **RR**

www.popcultuur-wageningen.nl

>> HET ECHE WERK

IN MOZAMBIQUE
TUSSEN DE GEITJES

Wie? Caren Krul, MSc Dierwetenschappen

Wat? Stage bij imGoats

Waar? In Vilanculos, Mozambique

Waarom? Ik wilde graag meer leren over de geit en haar rol in ontwikkelingslanden.

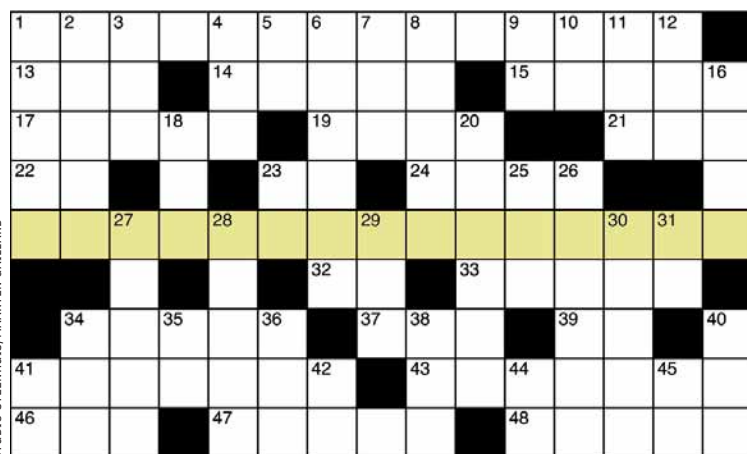
In Mozambique gaan veel geiten dood omdat geitenhouders weinig kennis hebben over geitmanagement en geitgezondheid. Om dat te verbeteren hebben geitenhouders in elk dorp iemand gekozen om een opleiding tot paravet te volgen, een soort dierenarts *light*. Het doel van mijn stageopdracht was een relatief simpel formulier op te stellen waarmee paravets bepaalde parameters (bijvoorbeeld de groei van de jonge dieren en de kuddecompositie) kunnen bijhouden.

Mensen hier geloven naast het christendom ook in hun eigen religie. Ze geloven in heksen en kwade geesten. Geiten worden geofferd om de geesten gunstig te stemmen en mensen weer beter te maken. Verder verbaasde ik me over het grote verschil tussen vrouwen en mannen. Als we interviews deden met een groep mannen en vrouwen, dan zaten de vrouwen op de grond en de mannen op een stoel of boomstam. Wij werden ook uitgenodigd om op de stoelen plaats te nemen. Daarnaast vonden ze het raar dat we broeken droegen in plaats van de capalana's (lange rokken) die ze hier dragen. De benen over elkaar slaan is *not done*. Toen ik een keer in kleermakerszit ging zitten, ontstond er beroering.

Een van de vrouwen tikte op mijn knieën. Ik moest maar weer snel met mijn benen rechtvooruit gaan zitten.

In de weekenden maakten mijn reisgenote en ik geregeld uitstapjes in de mooie omgeving. Voor de kust van Vilanculos ligt een beschermd natuurgebied met mooie eilanden en onderwaterriffen, uitstekend geschikt voor duik-, boot-, en snorkeltripjes. We hebben onder andere dolfijnen, zeeschildpadden en piraatvissen gezien. Een keer vond ik puppy's op het strand. Ze waren achtergelaten en gedehydrateerd. Ik heb ze mee naar huis genomen en ze dag en nacht gevoed. Ze konden niet eens zien, zo klein waren ze nog! Inmiddels zijn het vier stoere dames en hebben we een goed thuis voor ze gevonden. **50**

Hokjesdenken

De ontwikkelingen rondom VHL hield ook onze Hokjesdenkers van afgelopen week bezig. Zo is Hans van Bommel uit Leeuwarden blij dat hij als VHL-er in WUR-verband mee kan doen. Leuk en leerzaam, bijvoorbeeld de 'aan onze hoogste baas toegedichte gedragskenmerken' (intimidatie). En dat er 'een dorp Sterksel bestaat, waar een starplusstal in gebruik is genomen. Nooit eerder van gehoord!'

De oplossing, rozenbottelthee, is gevonden door: **Marie Curie, Willem Menkveld, Renée en Susan van der Salm, Leerstoelgroep Nematologie, Jente Ottenburghs, Gosse Schraa en Hanneke Pompe, Ellen Slegers, Kim & Dennis, Hans van Bommel, Tia Hermans, Gert-Jan Steeneveld, Ja-dit-is-het-team, Ans Lijftogt, Milieutechnologie, Janna van Hoek, Lisette Bourquin, Marian Bos-Boers, team 'geen groot succes', Koos Jorritsma, Clazien Lock en Anne-Marie Patist, Theo Viets en Sexy Chickies.**

Horizontaal

1 Predicaat voor de universiteit **13** Een aantal zaken **14** Dat krijg je nou van zuur en alcohol **15** Problematische zitplaats **17** Krijgt vier nieuwe bestuursleden **19** Redding van de soulmuziek **21** Wordt krachtig heen en weer getrokken boven het laken **22** Plus meer van zulks **23** 1.000.000 mm **24** Is mooi, maar werkt niet **32** Post **33** Opsteker **34** Melige figuur die samen met Van Garderen naar plastic op zee zoekt **37** Beleefd verzoek **39** Heeft Bolt op zijn naam **41** Doorweekt **43** _ modder, oud-Hollands gerecht **46** Loftuiting **47** Kan weer meer op worden gevist **48** Is aan de positieve kant

Verticaal

1 Belgische stad die in WO I geheel werd verwoest **2** Monopoly-plein in Utrecht **3** Past voor moed of bot **4** Zijn rug is geliefd met de kerst **5** Zij sporen (vaak niet met de verwachtingen) **6** Bouwsteentjes **7** Vietnamees feest **8** De I van IRA **9** Blikvrij houden **10** _ bain-marie **11** Parenboot **12** Stroomt door Ierland **16** Won dertien keer het NK schaken **18** Voorloper van reggae **20** Boomloos gebied **23** Onnatuurlijke voortplanting **25** Steeds vaker zonder www **26** Vogels met een remmend effect op de eetlust **27** Past voor blank of gracht **28** Zijn geen teenager meer **29** Vervoermiddel **30** Werd tóch niet de grote man van het afgelopen EK **31** Herdenkingsstukje **34** Rustpunt **35** Steriele ruimte **36** Big _ **38** Beloofd Dijkhuizen netjes achter te laten **40** Stijgt sowieso **41** Dat hebben we ook weer gehad **42** Lager dan TU **44** Ouder **45** Soort geheugenkaart

Mail de groene hokjes uiterlijk komende woensdag naar hokjes@wur.nl. De oplossing komt donderdag op resource.wur.nl.

mededelingen

Mededelingen van en voor studenten en medewerkers. Lever maximaal 75 woorden aan op donderdag voor verschijning via resource@wur.nl, met als onderwerp 'Mededeling'.

2nd European Biorefining Training School @ Wageningen UR

From 29 October - 1 November 2012 Wageningen UR will organise the 2nd European Biorefining Training School. (PhD) students and industrial and governmental stakeholders will be informed on the latest developments in the sustainable processing of biomass into both food, feed, bio-based products (chemicals/materials) and bioenergy (fuels, power, heat). A state-of-the-art technology overview is coupled to excursions to running biorefinery facilities, and to in-depth training modules. (PhD) students will receive 2 ECTS attending this event.

INFO: WWW.FBR.WUR.NL/UK/ABOUT/BIOREFINE RYTRAININGSCHOOL; INFO.WBS@WUR.NL

Serious Flood Challenge Game

Studenten en young professionals kunnen zich opgeven voor het "Serious Flooding Challenge" die plaats vindt van 20 - 22 november in Rotterdam. In 24 uur wordt een interactief en leerzaam game ontwikkeld gericht op problemen omtrent hoogwaterveiligheid.

Om deel te kunnen nemen aan deze uitdaging stuur je je CV en motivatiebrief voor 17 september naar onderstaand@mailadres.

INFO: FLOODCONTROL2015.COM, EMAIL: 24HPRESSURECOOKER@FLOODCONTROL2015.COM

Handing out rescued books at the train station

We have noticed that a lot of second hand books are thrown away in Wageningen, even by the second hand shops. We are going to 'rescue' some of these books and reallocate them: handing them out to train travellers, so they have something to read in the train. Giving things away for free is always nice, do you want to join? Let us know. Organised by SHARE: Sustainably Happy Realists.

WWW.SHAREWAGENINGEN.ORG

Postcode Lottery Green Challenge

De zesde editie van de Postcode Lottery Green Challenge is een internationale wedstrijd en bedoeld voor duurzame, creatieve en innovatieve ondernemersplannen voor producten of diensten die de CO₂-uitstoot verminderen. Het beste plan wint 500.000 euro. Daarnaast is er 200.000 euro beschikbaar voor één of twee andere veelbelovende ondernemersplannen. Tot en met dinsdag 31 juli is het mogelijk plannen in te zenden via www.greenchallenge.info. De winnaar wordt op 23 september bekend gemaakt tijdens het Clinton Global Initiative in New York.

WWW.GREENCHALLENGE.INFO

Peace of Minds Academy 2012 zoekt studenten

Studenten kunnen zich nu inschrijven voor Peace of Minds Academy 2012. Tijdens dit programma werken deelnemers samen met jongerenorganisaties uit (post-)conflictgebieden aan concrete ontwikkelingsvraagstukken. De deelnemers werken in een interculturele context aan hun eigen leiderschapskwaliteiten, krijgen nieuwe kennis en inzichten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en de mogelijkheid om hun netwerk uit te breiden met gemotiveerde studenten, NGO's, multinationals, politici en experts.

Peace of Minds Academy 2012 loopt van eind augustus tot eind december. Het programma bevat onder meer een vijfdaagse summer course, diverse workshops, masterclasses en excursies. In december presenteren deelnemers hun bevindingen tijdens een internationale vredesconferentie. Inschrijven tot 7 juli.

WWW.PEACEOFMINDS.NL

agenda

Donderdag 5 juli, 17-19 uur

PREZI WORKSHOP

Workshop voor iedereen die toe is aan een andere manier van presenteren. Twee studenten van Wageningen UR geven deze gratis workshop, in het nieuwe Impulse center in Wageningen, om belangstellenden kennis te laten maken met deze nieuwe manier van presenteren. Neem je laptop mee.

VOOR VRAGEN MAIL SANDER.ONSMAN@WUR.NL
OF LOET.RAMMELSBERG@WUR.NL

Zaterdag 7 juli, 14.00 uur

INTERNATIONALE FREE-HUGS-DAG

Op honderden plaatsen in de hele wereld zullen groepen mensen zich verzamelen en gratis omhelzingen uitdelen. SHARE organiseert een knuffelactie in Wageningen vanaf twee uur bij de fontein op de Markt. Iedereen mag meeknuffelen. De actie is bedoeld om meer positiviteit in de wereld te brengen en om mensen eraan te herinneren dat de belangrijkste dingen in het leven niet te koop zijn. SHARE heeft een dergelijke actie al meerdere keren in Wageningen en andere steden gehouden en het is altijd een succes.

MEEDOEN?: INFO@SHAREWAGENINGEN.ORG.

Zaterdag 7 juli, 16.00 uur

BERGPOP FESTIVAL

Tot 4 uur optreden van zo'n vijftien bands op het Conventplein (achter De Zaaier/Het Gat) in Wageningen.

WWW.POPCULTUUR-WAGENINGEN.NL

Zondag 8 juli, 14.30 uur

DOCUMENTAIRE EN REAGGAE

Heerenstraat Theater vertoont de documentaire Marley; over het leven, de muziek en nalatenschap van de Jamaicaanse reggae-legend Bob Marley. Voorafgaand aan de documentaire, in de pauze en na afloop treedt de Arnhemse reggaeband Strawl & Out of Many op. Naast Bob Marley nummers spelen zij ook hun eigen repertoire.

RESERVEREN: WWW.HEERENSTRAATTHEATER.NL
OF TELEFONISCH 0317-414029

28 juli, 13.00 - 14.30 uur

HANDING OUT RESCUED BOOKS AT THE TRAIN STATION

We have noticed that a lot of second hand books are thrown away in Wageningen, even by the second hand shops. We are going to 'rescue' some of these books and reallocate them: handing them out at the train station Ede-Wageningen to train travellers, so they have something to read in the train.

SEE PAGE 30

Kom crewen!

Werken in een gezellig team

Deel je eigen tijd in

Bardienst draaien

Auto's en busjes rijden

Infopoint bemannen

Gratis eten en consumptie-munten

Toegang tot het nachtprogramma

Schrijf je in!
www.aid.wur.nl

#AID2012
17-22 augustus

get connected

AID

See you soon!

Phd celebrations • Drinks • Buffet • or just to eat

eetcafé carré
Kerst in de Kring

H41

www.cafecarre.nl
0317 422694

www.h41.nl
0317 421715

Promoveer met maximale allure! Een receptie in Hotel De Wereld geeft je buluitreiking een feestelijk cachet.

Al je gasten fêteren op een all-in promotiereceptie van 1 uur in de Capitulatiezaal kan al vanaf € 9,50 p.p. (inclusief alle drankjes uit het Hollands assortiment, nootjes, olijven, een bitterbal en een koud hapje). Informeer naar al onze mogelijkheden; DrinksandBites op de Wageningse Markt en de oude stadsboederij van Koekoekpannenkoek staan ook ter beschikking.

Hoteldewereld

www.hoteldewereld.nl www.koekoekpannenkoek.nl tel 0031 (0)317 460 444

Werken aan de kwaliteit van leven

Wageningen UR zoekt:

Postdoc Molecular Physiology of Novel Anaerobes

AFSG, Laboratorium voor Microbiologie, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-MIB-0008

PhD Student Organic Chemistry & Chemical Biology

AFSG Organische Chemie Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-ORC-0017

PhD in Analysis of Surface-bound Organic Chemistry

AFSG Organische Chemie Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-ORC-0018

PhD in Organic Surface Chemistry

AFSG Organische Chemie Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-ORC-0019

PhD in Bio-Organic Surface Chemistry

AFSG Organische Chemie Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-ORC-0020

Directiesecretaresse

AFSG Directie, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-DIR-0007

PhD-project Benchmarking animal production in farming systems in diverse agri-ecological environments

ASG, Animal Production Systems, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-APS-0004

PhD Effects of ingredient processing and interaction with other feed ingredients on the protein nutritional value

ASG, Animal Nutrition, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-ANU-0006

PhD Protein characteristics reflecting in vivo protein quality in pig diets

ASG, Animal Nutrition, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-ANU-0007

Communicatieadviseur

ASG, CVI onderzoek, Lelystad
Vacaturenummer: ASG-CVI-ONDZ-0023

Post-Doctoral Research Scientist, Climater change Impact on water resources in Europe

ESG Centrum Water en Klimaat, Wageningen
Vacaturenummer: ESG CWK-0204

Projectcontroller (junior)

IMARES Staf-adviesgroep, Den Helder
Vacaturenummer: 0003-7

Leerling plantverzorger kassen

PSG Unifarm, Wageningen
Vacaturenummer: PSG-UNIF-0000

Lecturer Equine Business & Economics

VHL Wageningse opleidingen, Wageningen
Vacaturenummer: VHL W00009

www.werkenbij.wur.nl

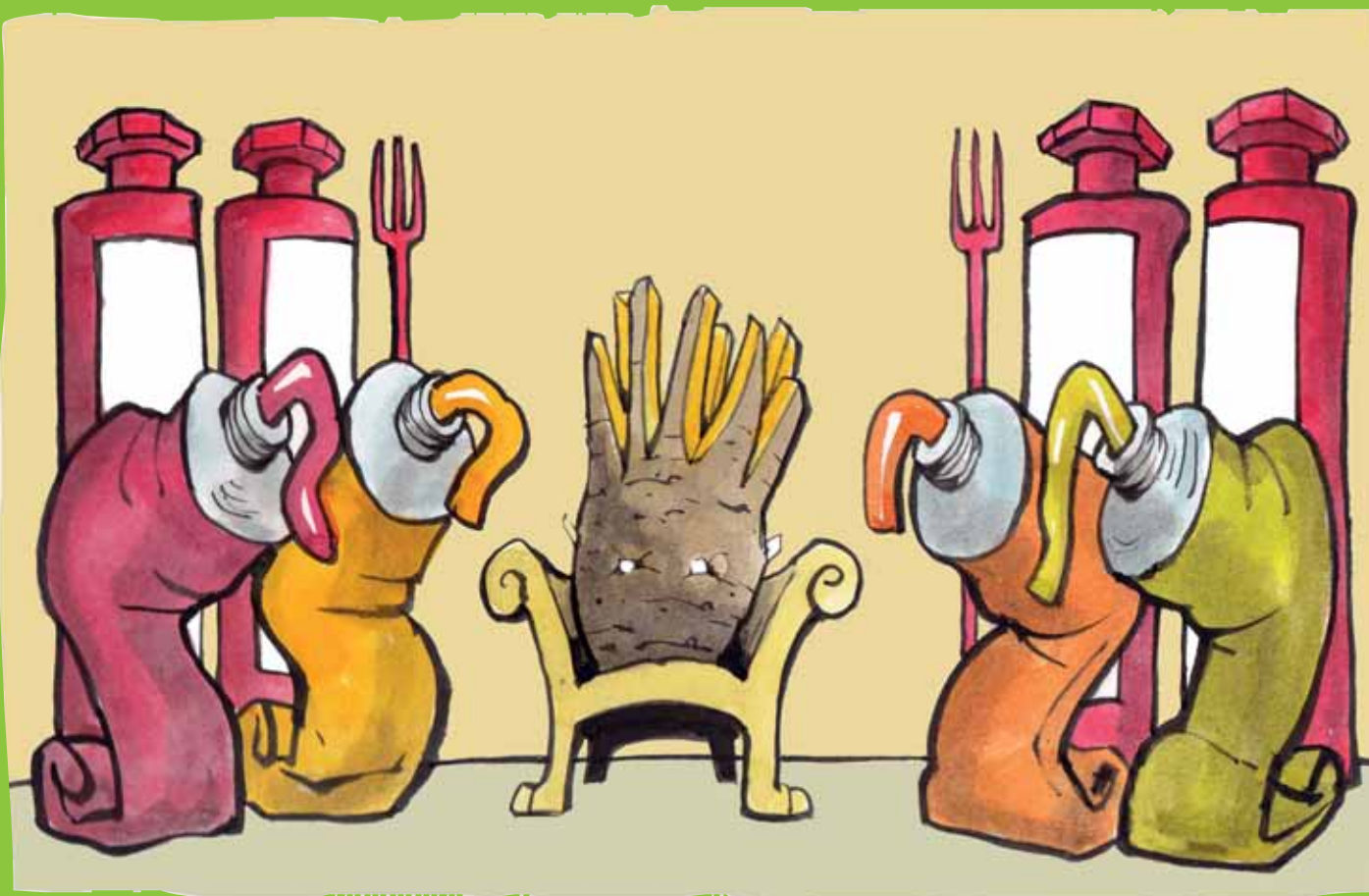
Forum Irregular Opening Hours during Summer 2012

	Date	Monday to Friday	Saturday and Sunday
The Building	16 July to 13 August	8 am - 8 pm	Closed
The Library	9 July to 3 September	8.30 am - 5.30 pm	Closed
Student Desk	9 July to 13 August	12 pm - 2 pm	Closed
WURshop	16 July to 20 August	Closed	Closed
Grand Café	16 July to 20 August	12 pm - 1.30 pm	Closed
Restaurant	16 July to 20 August	Closed	Closed
	Date	Monday to Wednesday	Saturday and Sunday
Language Services	16 July to 13 August	10 am - 4 pm	Closed

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

>> TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

PATATOPIA

French fries are a common food that you can find anywhere in the world, either as a fast food in snack bars or in restaurants.

In many Dutch cities, French fries, also known as *friet* or *patat*, are sold in a special *patat* shop. Every time I walk from Utrecht station to the city centre, I wonder why this *patat* shop is so crowded. It's just a bunch of French fries, so surely it cannot be that special? One day, out of curiosity, I went in and bought a portion of *patat*. When it was my turn, the waiter asked me what size I wanted and which sauce I liked. Then I looked at the type of sauces and I was completely stunned by the choices on offer. Out of confusion I just chose ketchup, which is the most familiar to me.

In Indonesia, we don't have a specialized snack bar for French fries. If we want to eat fries, normally we just go to a fast food restaurant, like McDonalds or KFC and we can order French fries, including two free sauces, chili and ketchup. But this *patat* shop actually has 21 types of sauces, excluding what they call *frietje special* and *frietje oorlog* – which is a combination of *patat* with two sauces and minced onions. It's often said that Dutch food is not very varied. But they sure are creative enough with toppings to prevent them getting bored with the same food all the time. **© Milkha Leimena (Indonesia), PhD in Laboratory of Microbiology.**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn fifty euro and Dutch candy.

[NL]

PATATJE OORLOG

'Waarom staan er toch zo veel mensen bij die *patatkramen*?', vroeg Milkha Leimena zich af. In Indonesië is *patat* iets dat je bestelt naast een hamburger bij McDonalds of een emmer kip bij KFC. Maar toen ze een Hollands *patatje* ging bestellen moest ze opeens kiezen uit 21 verschillende soorten saus, waaronder *frietje speciaal* en *frietje oorlog*. En dan zeggen ze dat de Nederlandse keuken weinig variatie kent. Nou met zo veel sauzen kunnen ze zeker keer op keer hetzelfde eten.